

Motiivi

9 • 2018 JHL – Julkisten ja hyvinvointialojen liitto

EDUSKUNTA

Tiedon tulkitsijat

TYÖNTEKIJÄN

KÖYHYYS

Kun palkka ei riitä

LUE MYÖS

Pukisitko
älyvaatteen?

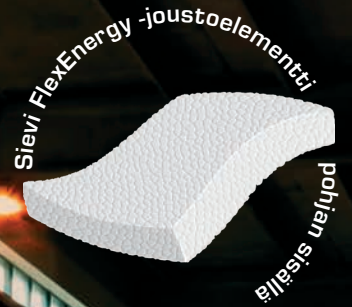
50 vuotta
perhepäivähoitoa
Suomessa

Hietaniemen
haudankaivaja

TUOMAS KYRÖ

KURITON SAARNAAJA

FLEX ENERGY

UUTUUS

Racer

Työmukavuuden uusi aika.

Racer on rento ja sporttinen. Se on kevyt ja täydellisesti jalkaan sopiva. Sen materiaalit hengittävät ja pitävät jalkasi kuivana koko päivän. Kengässä on uskomaton pito ActionPro -kaksikerrospohjan ansiosta. Ja mikä parasta – sen sisäpohjassa on uusi Sievi FlexEnergy* -joustoelementti, jonka tuomaa mukavuutta ei ole turvajalkineissa ennen nähty!

* Sievi FlexEnergy -joustoelementti on valmistettu Infinergy®:stä, joka on BASF'n rekisteröimä tavaramerkki. Saat sen Racer Roller S3 ja Sievi Racer 1 S2 -turvajalkineisiin. Kaikki Racerit on tehty Suomessa

Pohjois-Euroopan suurin jalkinevalmistaja
Sievin Jalkine Oy • Korhosenkatu 24,
85310 Sievi As. • Puh. (08) 488 11
info@sievi.com • sievi.com

Racer Roller S3

Sievi Racer 1 S2

GT Racer S3

20

JHL:läinen Pirjo Lempinen harrastaa burleskitanssia.

SISÄLTÖ

06

Hevosopisto kriisissä, miten käy tallimestarien?

25

Raati- ja puntarissa: kesä- vai talviaika.

44

Milloin työnantaja saa kuitata saataviaan työntekijän palkasta?

– Keimailu, hulluttelu ja naisellinen liikekieli kuuluvat burleskitanssiin.

PÅ SVENSKA

26

Nappar olovlige ryssjor

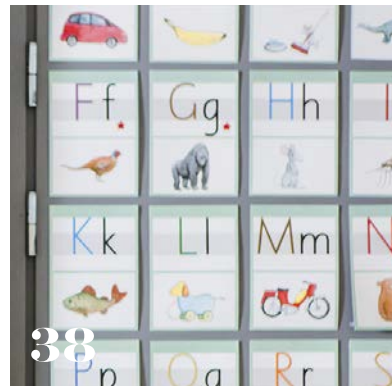
45

Gammal moped tog lillfingret

48

Personlig assistent via andelslag

SISÄLTÖ

08

Eduskunnan tietopalvelu auttaa kansanedustajia työssään.

14

Tulevaisuuden työtakki lämpenee käyttäjän olotilan mukaan.

18

Perhepäivähoitajien 50-vuotishistoriikki on nyt valmis.

22

Ikäohjelma hyödyttää parhaimmillaan koko työyhteisöä.

26

Fiskeöverbakarna ser efter att fisken räcker till.

36

Rami Hooli kaivaa 1 500 uurnahautaa vuodessa.

38

Suomessa on noin 60 000 palkkatyötä tekevää köyhää.

43

Perhepäivähoitajat lisäkoulutuksella päteviä päiväkotityöhön.

50

Miksi emme osaa olla ihmisiksi? kysyy Marja-Liisa Manka.

PALSTAT

25 Raati

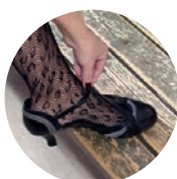
36 Minä numeroina

44 Laki

47 Kysy ihmeessä

50 Kolumni

VAIHDA VAPAALLE JA LUE AINAKIN NÄMÄ:

TANSSIKENGÄT JALKAAN

Burleskitanssi on nosteessa. Yksi lajin harrastajista on JHL:läinen Pirjo Lempinen Vantaalta. **Sivu 20**

KERRO TARINA

Kirjailija Tuomas Kyrö haluaa vaalia tarinankerronnan ja jutustelun perinteitä. **Sivu 28**

TEHDÄÄN HYVÄÄ

JHL on jälleen mukana nenäpäivässä. Keräys huipentuu 9.11. Ylen Nenäpäivä-show'hun. **Sivu 46**

Otetaan palkkatasa-arvo tosissaan

ISLANNIN SOSIAALI- JA TASA-ARVOMINISTERI
Ásmundur Einar Daðason kävi esittelemässä Islannin palkkamallia. Heti alkuun ihastusta meissä suomalaisissa herätti se, että hänen tittelissään vaalitaan näkyvästi kaikenlaisen tasa-arvon edistämistä.

Suomessa tasa-arvo on ollut pienipalkkaisten naisten suuri ja toteutumaton unelma. Kikyllä Juha Sipilän hallitus pienensi pienipalkkaisten naisten palkkoja leikkaamalla määräaikaisesti lomarahoja. Työaikaa pidennettiin pysyvästi - korvauksetta. Hallitus ei ole kyennyt uudistamaan perhevapaamallia ja lasten oikeutta subjektiiviseen päivähoitoon on leikattu.

Islannin tasa-arvomallissa yritykset veloitetaan lailla ja rangaistuksen uhalla maksamaan samaa palkkaa samasta työstä. Vähintään 25 hengen yritysten on käytävä palkkausjärjestelmänsä läpi ja katsottava, minkälaisia työtehtäviä niillä on ja millä perusteella palkkaa on maksettu. Myös työsuhte-edut kuuluvat tarkasteluun. Palkkatasa-arvoa arvioi kolme riippumatonta yritystä. Kun yritys täyttää palkkatasa-arvon kriteerit, se saa sertifikaatin. Laki koskee 147 000 työntekijää eli se kattaa 80 prosenttia kaikista Islannin työntekijöistä.

Tasa-arvon tie on pitkä. Ásmundur Einar Daðasonin mukaan lain todelliset vaikutukset näkyvät neljän-viiden vuoden päästä, sillä yrityksille on annettu aikaa vuoden 2022 loppuun. Tähän mennessä yli 60 yritystä on saanut sertifikaatin.

Suomessakin on pohdittava, onko samapalkkaisuudesta tehtävä pakottavaa lainsäädäntöä, koska tähän mennessä tasa-arvo ei ole toteutunut. Meillä on oltava samat tavoitteet kuin Islannilla. On tärkeää, että tulevissa eduskuntavaaleissa edistetään tasa-arvokysymyksiä ja seuraava hallitus ottaa hallitusohjelmaansa tasa-arvo-ohjelman. Ohjelmaan on varattava riittävästi rahaa ja aikaa, lisäksi on laadittava selkeä tiekartta tasa-arvon toteuttamisesta. Tärkeää on, että palkkatasa-arvoa toteutetaan vahvassa kolmikantatyössä - työntekijät, työnantajat ja maan hallitus yhdessä. Tavoitteena on, että naisen eurosta tehdään kokonainen.

Puolet palkkauksen epätasa-arvoisuudesta selittyy ammattien eriytymisellä naisten ja miesten töihin. On mietittävä keinoja, joilla tätä eriytymistä vähennetään. Jo päiväkodeissa ja kouluissa lapsia on valmennettava kouluttautumaan sukupuolittamattomiin ammatteihin. On luotava työmarkkinat, joilla ei ole jakoa nais- tai miesvaltaisiin aloihin.

Myös maan hallituksen on oltava innostunut tasa-arvon edistämisestä. Eniten tarvitaan poliittista tahtoa, aitoja tekoja ja rahaa.

Päivi Niemi-Laine, puheenjohtaja

200

tuhatta jäsentä

JHL:N AMMATTIALAT

- Ravitsemis- ja puhtausalan ammattilaiset
- Kasvatuksen ja ohjauksen ammattilaiset
- Sosiaali- ja terveysalan ammattilaiset
- Tietotyön ja hallinnon ammattilaiset
- Tekniikan ja liikenteen ammattilaiset
- Turvallisuuden ammattilaiset

Seuraava lehti

ilmestyy

28.11.

Motiivi

Julkisten ja hyvinvointialojen liiton jäsenlehti / PL 101, 00531 Helsinki / motiivi-lehti@jhl.fi / motiivilehti.fi / Julkaisija Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry / Päätoimittaja Heidi Hänninen / Toimituspäällikkö Maarit Uusikumpu (opintovapaalla) / Taitto Kati Ahonen ja Saija Heinonen / Toimitussihteeri Samuli Launonen / Toimittajat Saija Heinonen, Ulla Puustinen ja Hellevi Raita / Trafikki Kati Ahonen puh. 010 7703 368 / Sähköposti: etunimi.sukunimi@jhl.fi / Aikakauslehtien Liiton jäsen / JHL:n yhdistysten kokousilmoitukset www.jhl.fi/toiminta/jarjesto-toiminta/yhdistykset/laheta-tapahtuma / Medimynti Saarsalo Oy, lauri.anttila@saarsalo.fi, 040 132 7552 tai roni.hurskainen@saarsalo.fi, 044 752 0320 / LT2017, 196 025 / ISSN 1795-7249 (printti) / ISSN 2341-8540 (verkkojulkaisu) / Paino Forssa Print / Toimituksen tilaama tai sille tarjottu aineisto julkaistaan ehdolla, että aineistoa voidaan käyttää myös osana julkaisijan sähköisiä tai muita jakelukanavia. Lehti ei vastaa tilaamatta lähetettyjen kirjoitusten ja kuvien säilyttämisestä eikä palauttamisesta. Motiivi painetaan suomalaiselle paperille.

Hevosopistolla jo neljännet yt:t

YPÄJÄN HEVOSOPISTOLLA on käynnissä koko henkilökuntaa koskevat yt-neuvottelut. Työnantajan tavoitteena on enintään 16 työntekijän työsuhteen ehtojen olennainen muuttaminen tai työsuhteen päättäminen.

Hevosopisto Oy työllistää noin 70 henkilöä, joista 20 on JHL:n jäseniä. Monet heistä työskentelevät tallimestareina.

- Nämä ovat minulle jo neljännet yt-neuvottelut. Edelliset käytiin 2016. Henkilöstön mielialaa voi kuvata parhaiten sanalla ”lannistunut”, toteaa luottamusmies **Niina Laaksonen**.

Nyt käynnissä olevia neuvotteluja perustellaan yhtiön kilpailukyvyyn ja kannattavuuden turvaamisella. Myös opiston toimintaa ollaan linjaamassa uuden strategian mukaisesti valmennus- ja kilpailutoiminnan suuntaan. Syynä tähän on ammatilliseen koulutukseen viime vuosina kohdistuneet leikkaukset. Erityisen kovalla kädellä ne ovat kohdelleet luonnonvara-alan oppilaitoksia, joihin Hevosopistokin kuuluu.

- Olen kuitenkin luottavainen, että ainakin osa vähennystarpeesta hoiuu tehtäväkuvien muutoksilla ja sisäisillä järjestelyillä mutta tuskinpa kokonaan ilman irtisanomisia selvittää, ennakoii Laaksonen.

Yt-neuvottelut on tarkoitus saada päätökseen marraskuun alkupuolella.

- Käydään asiat huolella läpi, mutta turha pitkittäminen lisäisi vain henkilökunnan epätietoisuutta ja stressiä, sanoo Laaksonen.

Hevosopisto Oy:n omistavat Suomen valtio, Hippos, Ratsastajainliitto sekä Forssan, Jokioisten ja Ypäjän kunnat.

Joka neljäs kärsii tänäänkin lievistä työuupumuksesta.

(Lähde: THL)

Neuvojista valtion virkamiehiä

Talous- ja velkaneuvonta siirtyy ensi vuoden alusta lukien kunnilta valtion oikeusapu- ja edunvalvontapiireille, käytännössä oikeusaputoimistoihin. Muutos koskee noin 140:tä päätoimista velkaneuvojaa, joista osa on JHL:n jäseniä.

Siirto tapahtuu liikkeenluovutuksella, eli henkilöt siirtyvät uudelle työnantajalle vanhoina työntekijöinä. Sen jälkeen he ovat valtion virkamiehiä.

Siirtyvän henkilöstön palvelusuhteen ehdot säilyvät ennallaan nykyisen kunnallisen virka- ja työehtosopimuksen voimassaoloajan (31.3.2020 asti).

Liitolla on entuudestaan vahva edustus valtion oikeushallinnossa, jossa työskentelee runsaasti JHL:läisiä ulosotto- ja haastemiehiä.

Varhennetun suosio edelleen vahva

Noin 10 000 alkaa tänä vuonna nauttia osittaista varhennettua vanhuuseläkettä, arvioi Eläketurvakeskus. Heinäkuun lopussa heitä oli jo 6 400.

Varhennettu vanhuuseläke on ollut voimassa vuoden 2017 alusta lukien. Viime vuonna alkoi kaikkiaan 12 500 varhennettua eläkettä. Jos sen suosio jatkuu, lähes joka kymmenes 61 vuotta täyttävä nostaa eläkettä ennakoon.

Kun henkilö täyttää 61 vuotta, hän voi nostaa kertyneestä eläkkeestä joko neljäsosan tai puolet. Samalla voi jatkaa työssä, ja noin 70 prosenttia jatkaa.

Varhennettu vanhuuseläke leikkaa lopullista eläkettä pysyvästi. Puolet eläkkeestä nostavien vähennys on keskimäärin 84 euroa kuukaudessa.

10 000

Tänä vuonna noin 10 000 alkaa nostaa varhennettua vanhuuseläkettä.

800 e/kk

Varhennetun vanhuuseläkkeen määrä on noin 800 euroa kuussa.

2/3

Kaksi kolmesta varhennettua vanhuuseläkettä nostavasta on miehiä.

Parkkipulma ratkeamassa?

Pysäköintipaikan etsiminen käy työstä Helsingissä. Erityisesti se kiusaa kotihoidon työntekijöitä, joilla on kiire asiakkaalta toiselle. Moni onkin jättänyt auton sakkopaikalle ja joutunut sitten pulittamaan maksun omasta pussistaan.

Jatkossa kotihoitajien käyttämät autot tullaan varustamaan kylillä, jotta ainakaan kaupungin oma pysäköinninvalvonta ei sakottaisi työkäytössä olevan auton pysäköinnistä. Yksityisiä pysäköinti-firmoja kyltti ei kuitenkaan sitoisi.

Lisäksi Helsingin kotihoito saa jo marraskuussa muutamia sähköpölkypöyriä koekäyttöön.

– Jos kokemukset ovat hyvät, olemme varautuneet 25 sähköpöyriä hankintaan ensi vuonna, kertoo osastopäällikkö **Arja Peiponen**.

Työntekijät ovat toivoneet myös skoottereita ja sähkömopoja, sillä niille parkkipaikka löytyisi helpommin.

Kauhajoki käynnisti yt:t

Kauhajoen kaupungissa käydään parhaillaan yt-neuvotteluja. Tavoitteena on kahden miljoonan säästö ensi vuodelle.

Neuvottelujen piirissä on koko kaupungin henkilöstö, noin 430 vakituista. Heistä JHL:n jäseniä on noin 170.

Puolet kahden miljoonan säästöavoitteesta kohdistuu kaupungin omaan toimintaan ja puolet soite-palveluihin, eli Suupohjan peruspalveluliikelaitoskuntayhtymään.

– Kaupungin henkilöstömenoista puristetaan runsaan 400 000 euron säästöjä. Myös lomautuksia on väläytelty, toteaa luottamusmies **Leena Muotio**.

Lempempiä vaihtoehtoja olisivat hänen mielestään lomarahojen vaihto vapaaksi ja vapaaehtoiset talkoovapaat.

Yt-neuvottelut käynnistyivät syyskuun lopussa ja saadaan päätökseen marraskuun alkupuolella.

3 X ASIA

Raha puhuu, hyvä niin

Helsingin kaupunki on päättänyt nostaa lastentarhanopettajien palkkoja 1.1.2019 lukien 175 euroa kuukaudessa. Korotusten tarkempi kohdentaminen tapahtuu loppuvuodesta yhdessä henkilöstöjärjestöjen kanssa.

Vantaa ilmoitti jo aiemmin korottavansa lastentarhanopettajien tehtäväkohtaista palkkaa 145 euroa ensi vuoden alusta lukien. Lisäksi se tarjoaa 1 500 euron muuttorahan puolen vuoden koeajan jälkeen pääkaupunkiseudun ulkopuolelta palkkaville lastentarhanopettajille, erityislastentarhanopettajille ja päiväkodin johtajille.

Syynä korotuksiin on huutava pula varhaiskasvatuksen osaajista pääkaupunkiseudulla. Lue lisää aiheesta Motiivin verkkolehdestä, motiivilehti.fi

Manseen palvelualue

Tampereen kaupunki ottaa käyttöön palvelualueen, jolla asukkaat, yhteisöt, laitokset ja säätiöt voivat esittää kuinka jokin kaupungin toiminto voitaisiin toteuttaa kustannustehokkaammin ja laadukkaammin.

Aloitteet voivat koskea mitä tahansa kaupungin palvelua tai toimintaa, paitsi lakisääteisiä viranomaistehtäviä, johtamista ja ulkopuolisen yrityksen voimassa olevalla sopimuksella tuottamaa palvelua. Jyväskylässä malli on ollut käytössä vuodesta 2017 lähtien.

Sopiminen etenee

Kahdella kolmasosalla SAK:laisista työpaikoista on tehty parin vuoden aikana paikallisia sopimuksia. Vuodesta 2016 nousua on viisi prosenttiyksikköä.

Yleisintä se on teollisuuden työpaikoilla. Yksityisillä palvelualueilla ja julkissektorilla paikallisia sopimuksia on tehty useammalla kuin joka toisella työpaikalla. Tiedot perustuvat SAK:n luottamusmiestyöskytelyyn.

Kun hätä on suurin

JHL-läinen Jouni Lindqvist vastaa noin 5 500 hätäpuhelun vuodessa. Kiireisimpiä ovat viikonloppuillat ja -yöt sekä juhlapäivät. Myös kesäisin suomalaisille sattuu ja tapahtuu.

Kun hätä on suurin -kuvitus: Tero Hartikainen

Hätäkeskus-juttu kiinnosti

Motiivin lukijat äänestivät viime numeron (Motiivi 8/2018) kiinnostavimmaksi jutuksi Kuopion hätäkeskuksesta kertoneen artikkelin. Jutussa seurattiin hätäkeskuspäivystäjä Jouni Lindqvistin työvuoroa. Juttu oli otsikoitu "Kun hätä on suurin".

Myös lehden kansijuttu hiihtäjä Krista Pärmäkoskesta kiinnosti lukijoita. Jutussa Pärmäkoski kertoi valmentautumisestaan ja urheilusaavutuksistaan. Hän pyrki kohti mahdollista ja kisapettymyksen tullen nolaa tilanteen mahdollisimman pikaisesti – neuvo sopii myös työelämään! Haastattelu oli otsikoitu "Kohti mahdotonta".

Arpaonni suosi tällä kertaa seuraavia palautteenantajia: Jeanette Bernitz, Helsinki, Olga Weckström, Helsinki ja Pirkko Hämäläinen, Joensuu.

ANNA PALAUTETTA tästä numerosta viimeistään 14.11. mennessä: motiivilehti.fi/palaute

Kansanvallan palveluksessa

JHL:läiset Antti Rautava ja Martti Tanskanen näkevät työssään, että tieto on valtaa. He välittävät ja analysoivat eduskunnassa tietoa vallan kammareihin ja politiikan tarpeisiin.

teksti Maarit Uusikumpu kuvat Wilma Hurskainen

EDUSKUNNAN TIETOPALVELUSSA käsitel-
lään vuosittain noin 1300 toimeksiantoa.
Martti Tanskanen (vas.) ja Antti Rautava
ovat vuosien saatossa oppineet ymmärtä-
mään, mitä toimeksiannolla halutaan.

ANTTI RAUTAVAN ja Martti Tanskasen työ on yhä useammin tiedon analysointia sekä erilaisten selvitysten tekoa.

Eduskunta on paikka, jossa paistatellaan mielellään estradilla. Eduskunnan sisäisen tietopalvelun päällikkö **Antti Rautava** ja tutkija **Martti Tanskanen** eivät kuitenkaan viihdy parrasvaloissa.

- Tavoittemme on olla mahdollisimman näkymättömiä, Rautava toteaa.

Vaikka työn tekijä jää varjoon, työn jälki vilahtelee uutisissa ja kansanedustajien puheissa.

- Kukaan muu kuin tiedon tuottaja itse ei välttämättä edes huomaa, mistä kansanedustajan saama informaatio on peräisin, Tanskanen huomauttaa.

Tietopalvelun asiakkaina ovat kansanedustajat, heidän avustajansa, eduskuntaryhmät sekä virkamiehet. Palvelu on 1,4 miljoonan euron satsaus kansanvallalle, sillä muuten tieto olisi valtaa vain hallituspuolueen edustajille.

Pitkä kokemus auttaa

Rautavalla ja Tanskasella on pitkät työurat eduskunnan tietopalvelussa. Tanskanen on valtiotieteiden maisteri ja edennyt 36 eduskuntavuoden aikana satunnaisesta apulaisesta tutkijaksi. Antti Rautava on oikeustieteiden kandidaatti, ja työuraa eduskunnassa on takana 22 vuotta. Hän oivalsi jo nuorena, että työpaikkana eduskunta on jotain erilaista ja kiinnostavaa valtiosääntöoikeudesta ja politiikan seuraamisesta innostuneelle juristille.

Työ tietopalvelussa on imaissut Tanskasen mukaansa niin, että alin eläkeikä ehti mennä ohi jo vuosi sitten. Hän kehuu tietopalvelun ilmapiiriä hyväksi.

- Tiimin yhteistyö toimii hyvin. Keskustelemme toimeksiannoista ja luemme toistemme muistioita, ettei niihin jää epä johdonmukaisuuksia, Tanskanen sanoo.

Rautavan mukaan pitkä työkokemus auttaa ymmärtämään, mitä toimeksiannolla haetaan.

- Ymmärtää, millaista työtä kansanedustaja, kansanedustajan avustaja ja heidän ryhmänsä tekevät. Esimerkiksi, jos kansanedustaja sanoo, että hän pitää puheen siellä ja silloin, hahmottuu nopeasti, minkä verran ja millaista materiaalia hänelle toimitetaan.

Hakukone vähensi rutiineja

Kaikentietävä hakukone Google on mullistanut tietopalvelua ja vähentänyt toimeksiannosten vuotuista määrää 5500:sta 1300:een. Muiden maiden parlamenttien kanssa toimeksiannot on noin 300. Toimeksiannot on jaoteltu vaativuuden mukaan. Pikatoimeksiannot hoituvat samana päivänä, mutta isot, kuten laskelmat, voivat viedä viikkoja.

- Aikaisemmin tämä oli tiedonhaku painetusta materiaalista, mutta Google poisti meiltä suuren osan rutiinistöistä, ja sen jälkeen on ollut entistä laajempia analyyssejä ja selvityksiä. Verovaroin palkattuja asiantuntijoita kannattaa käyttää vaati- vaan työhön eikä perustiedonhakuun, Rautava sanoo.

Tanskasen erityisalueena ovat olleet 1980-luvulta saakka Euroopan unioni ja kansainväliset asiat.

- EU-asioissa mullistus tapahtui nopeasti. Paperiaineisto oli hankalaa, mutta nyt asiat ovat julkisia ja löytyvät helposti netistä, Tanskanen sanoo.

Rautavan mukaan toimeksiannot voivat koskea kaikkea maan ja taivaan väliltä, eikä tietopalvelun oma asiantuntemus riitä kaikkeen. Siksi se käyttää myös ulkopuolisia asiantuntijoita.

Vuonna 2011 sisäiseen tietopalveluun perustettiin taloudelliset laskelmat -palvelu, jossa neljä ekonomistia tekee taloudellisia simulaatiolaskelmia. Heidän käytössään on myös 800 000 suomalaisen tietoa sisältävä tietokanta. Laskettavana voi olla esimerkiksi opposition varjobudjettiesitysten vaikutukset julkisiin tuloihin, menoihin ja kansalaisten elämään.

NÄKYMÄTÖN TAUSTATEKIJÄ. Eduskunnan tietopalvelun tutkijat pysyttelevät taustalla. Usein vain tiedon tuottaja tietää, mistä kansanedustajan tieto on peräisin.

- Palvelu muuttaa poliittisen keskustelun luonnetta, koska opposition ei tarvitse vetää tietoja hihasta.

Rautava näkee laskentapalvelut hyväksi kehitykseksi, koska niiden avulla saadaan koottua pitkältä ajalta faktaa.

- Palvelu muuttaa myös poliittisen keskustelun luonnetta, koska opposition ei tarvitse vetää tietoja hihasta, hän sanoo.

Luottamusta ja läpinäkyvyyttä

Toimeksiantojen vastauksissa tutkijat analysoivat ja tulkitsevat tietoa. Eikö silloin tule kiusausta tehdä politiikkaa tarjoamalla tarkoitushakuista tulkintaa?

- Me emme halua mennä politiikan puolelle. Luottamuksen voi menettää vain kerran. Asiakkaalle on tärkeää prosessin läpinäkyvyys, se, mistä lähteistä tieto on ja mikä on tutkijan panos lopputuotteessa, Rautava toteaa.

Hän korostaa, että tiedon luotettavuuden ja läpinäkyvyyden turvaamiseksi käytössä on laatujärjestelmä ja vakiintuneet toimintatavat. Esimerkiksi tietopalvelun laskelmien täytyy olla vertailukelpoisia valtionvarainministeriön, eli VM:n, tekemien laskelmien kanssa.

- Meillä on VM:n kanssa yhteisesti sovitut periaatteet siitä, miten budjetin vaikutuksia lasketaan, hän sanoo.

Tanskanen huomauttaa, että poliitikot tekevät politiikkaa ja päättävät, mitä faktoja he haluavat käyttää ja painottaa.

Tieto on valtaa

Eduskunnan sisäinen tietopalvelu tekee selvityksiä, analyyseja ja tiedonhakuja eduskunta-asiakkaille. Kysymykset voivat koskea mitä tahansa, kunhan se liittyy kansanedustajan tai muun asiakkaan eduskuntatyöhön. Tietopalvelu koostaa myös uutiskatsauksia päivittäin.

TAH auttaa

Kun toimeksianto rävähtää tietopalvelun sähköpostiin, se tallennetaan toimeksiantojen hallintatyökaluun, TAHiin. Sieltä voi seurata toimeksiannon vaiheita: mitä sinne on tullut, kuka mitäkin toimeksiantoa tekee ja mikä on kesken.

Tilastokeskus

Tyypilliset tietolähteet

Tutkija selvittää toimeksiantoon sopivia tietolähteitä. Tyypillisiä tietolähteitä ovat ministeriöt, tutkimuslaitokset, kuten THL, etujärjestöt, Tilastokeskus, Eurostat ja OECD. Tietoa hankitaan myös ulkomailta.

Muistio toimeksiantajalle

Kun tutkija on hankkinut toimeksiannon edellyttämää tietoa, hän analysoi ja tulkitsee sitä, laatii vastausmuistion ja lähettää sen toimeksiantajalle.

KUVA BILLION PHOTOS/SHUTTERSTOCK.COM

Poliitikko puhuu

Toimeksiantaja käyttää tai jättää käyttämättä muistion tietoa. Tieto voi olla mukana mediassa tai istuntosalin puheissa tai muissa julkisissa puheissa joko lähdeviittauksella tai ilman.

Pelissäntö julkisuudesta

Jos kansanedustaja viittaa julkisesti eduskunnan tietopalvelun laskelmaan tai muistioon, se muuttuu kaikille julkiseksi. Sen jälkeen sen saa kuka tahansa pyynnöstä nähtäväksi.

- Joskus on tuntunut siltä, että minulta lähtenyt tulosta ei käytetä, jos tieto ei soviikaan politiikon agendaan.

Rautavan mukaan tiedon täydellistä vääristelyä tai väärinkäyttöä ei voi tapahtua, koska poliittiset kilpailijat ja media huomasivat sen.

Ei vaihtoehtoisia faktoja

Antti Rautavan työstä iso osa on kehittämistä, koska ala on murroksessa.

- Poliittisessa järjestelmässä on menossa tavallista isompi murros, hän sanoo ja viittaa populistipuolueiden syntyyn, brexitiin, Trumppiin, Euroopan turvallisuustilanteeseen ja ensi kevään eduskuntavaaleihin.

Hän on havainnut, että tiedotusvälineissä puhutaan paljon yhteiskunnan puhetaipojen muutoksesta.

- Rinnalla kulkee puhe tiedosta, vaihtoehtoisista faktoista ja tiedon merkityksestä politiikan teossa. Ainakin ulkomailla on virtauksia, joiden mukaan sillä ei ole väliä, mitkä faktat ovat. Me kuitenkin uskomme, että faktoilla on edelleen merkitystä. Eli siihen voi luottaa, että emme tarjoile faktasettiä, jossa lukee: "valitse tästä!".

Toinen alan murros on tekninen.

- Puhutaan big datasta ja avoimesta datasta, jota on paljon tarjolla.

Se pitäisi ottaa haltuun.

Rautava pohtii, mitä sisäisen tietopalvelun tulee tulevaisuudessa tarjota.

Yksi merkittävä palvelu voisi olla vieläkin useampien ja tarkempien analyysien teko.

- Heikkoutemme on, että olemme liian kaukana asiakkaista. Heitä pitäisi tavata nykyistä enemmän ja säännöllisemmin. Kyllä me yritämme, mutta osa asiakkaista vaihtuu neljän vuoden välein.

Niinpä. Hallituksessa vaikuttaneet edustajat saattavat löytää itsensä vaalien jälkeen oppositiosta ja päinvastoin. □

Kirjasto- ja tietopalveluala

EDUSKUNNAN
TIETOPALVELU
13 virkamiestä

KOULUTUS
Korkeakoulututkinto, esimerkiksi ekon-
omisti, valtiotieteilijä, oikeustieteilijä

PALKKA
3 106,80 - 5 391,54 €
(tehtäväkohtainen palkka)

TYÖAIKA
Viikkotyöaika 36 h 45 min

FAKTA ALASTA

Erikoisalojen kirjastot ja tietopalvelut ovat isäntäorganisaatioidensa hallinnoimia. Erikoiskirjastoja ovat esimerkiksi Eduskunnan kirjasto ja Museoviraston kirjasto. Eduskunnan kirjastossa on erikseen tietopalvelu-niminen yksikkö, joka palvelee talon ulkopuolisia asiakkaita kirjaston edustamilla aloilla.

Eduskunnan sisäinen tietopalvelu sen sijaan on oma erillinen eduskunnan kanslian hallinnoima yksikkö. Yhtymäkohtia esimerkiksi kirjastojen tietopalvelutyöhön ei juuri ole, ja työ on sisällöltään erilaista kuin perinteisissä tietopalveluissa. Lähimmät vertailukohtat löytyvät muista parlamenteista.

Työ edellyttää taitoa analysoida tarvittaessa suurtakin tietomäärää, löytää olennainen ja tiivistää lopputulokset selkeäksi kokonaisuudeksi. Lähes kaikissa länsimaisissa parlamenteissa ja yleensä parlamenteissa muuallakin on Research Service -tyyppinen yksikkö. Ruotsinkielinen termi on utredningstjänst, joka tarkoittaa selvitystä ja kuvaa työn luonnetta.

Lähde: tietopalvelupäällikkö Antti Rautava ja ammattinetti.fi

image wear

Hyvä työpäivä

syntyy mukavista ja toimivista työvaatteista sekä jalkojesi jaksamisesta. Skannaamalla jalkasi löydät juuri sinun jaloillesi sopivat jalkineet ja erikoispohjalliset.

JALAS® 5302 SpOc -työjalkine on joustava ja hengittävä, suojaten jalkojasi työpäivän aikana. Nitrilikuminen ulkopohja estää liukastumisen märillä ja liukkailla alustoilla.

jalas®

Ilmainen jalkojen skannaus Image Wear Työasupalvelumyymälöissä

FootStopService -skanneri selvittää muutamassa sekunnissa jalkojesi mitat, jalkaholvin kaaren tuen tarpeen sekä jalkojen kuormittumispisteet.

image wear

Espoo | Helsinki | Hämeenlinna | Joensuu | Jyväskylä | Kokkola | Kotka |
Kuopio | Lahti | Lappeenranta | Mikkeli | Oulu | Pori | Rovaniemi |
Seinäjoki | Tampere | Tornio | Turku | Tuusula | Vaasa | Vantaa

www.imagewear.fi

Kodin Pellervo on täynnä elämää.

Kodin Pellervo on aktiivisten aikuisten lehti, lämminhenkinen ja tunteita herättävä hyöty- ja ajanvietelehti.

39⁹⁵ €
6 kk

+ 1⁰⁰ €
kk/0 €

kun tilaat viikon
kuluessa!

TILAAJALAHJAKSI
Tilda-pöytäliina

TILAUSKORTTI

Kyllä! Tilaan **Kodin Pellervon** kuudeksi kuukaudeksi, 6 lehteä, (tammi- kesäkuu 2019) ja saan tilaajalahjaksi Finlaysonin Tilda-pöytäliinan.

Kun tilaan **viikon kuluessa**, saan 1 numeron lisätuna. 6+1 lehteä (normaalisti 56,65 €) nyt 39,95 € + Tilda-pöytäliina.

LISÄTUNA on joulukuun teemanumero **JOULU, UUSI VUOSI.**

Tilda-pöytäliinan kukkaköynnökset tuovat kattaukseen raikkautta ja kesämuistoja. Sami Vullin suunnittelema kuosi. Koko 145x250 cm, väri valkoinen/kulta, 100 % puuvilla.

Lisäedun saat vain tilatessasi tällä kupongilla 12.11. mennessä, muutoin tarjous on voimassa marraskuun 2018 loppuun. Tarjous on uusille tilaajille (tilaus on uusi, kun edellinen tilaus on päättynyt vähintään 3 kk sitten).

Tilaus on kesto-tilaus, joka jatkuu 6 kk:n jaksoissa voimassa olevaan normaalihintaan (nyt 39,95 €) niin kauan kuin itse haluan. Ensimmäisen tilausjakson maksettuani voin koska tahansa katkaista tilauksen tai muuttaa sen määräaikaikaiseksi.

etunimi	sukunimi	KPLB27 Motiv no 6
tähiosoite		
postinumero	postitoimipaikka	

00003 VASTAUSLAHETYS

Tunnus 5002840

PELLERVO

PELLERVO-
MEDIÄ OY
NAKSAA
POSTI-
NAKSUIN

ASUMINEN • PERHE • TERVEYS • RUOKA • PUUTARHA • KÄSITYÖT • LUONTO • ELÄMÄÄ MAALLA

Älyvaate tuntee käyttäjänsä

Tulevaisuudessa työmaan portti ei ehkä aukea tai veturi käynnisty, jos päällä ei ole juuri oikeat työvaatteet. Puettava teknologia voi parhaimmillaan säästää työntekijän hengen.

teksti Heidi Hänninen kuvat Susanna Lyly, Lehtikuva

IMAGE WEARIN uusimmissa työvaatteissa on otettu ensimmäiset askeleet kohti älyvaateetusta: vaatteissa on käsikäyttöiset ledivalot ja lämpöelementit.

Työtakki, joka tunnistaa, että työntekijä on kaatunut, ja hälyttää apua oikeaan paikkaan. Haalari, joka lämmittää käyttäjänsä sopivan lämpöiseksi hänen yksilöllisen ruumiinrakenteensa, aktiivisuustasonsa ja ympäristöolosuhteiden mukaan. Palomiehen asu, joka mittaa lämpökuormitusta sekä ympäröivän ilman savupitoisuuksia ja käskää poistumaan, kun olot uhkaavat työntekijän terveyttä tai jopa henkeä.

Jokainen yllä mainituista esimerkeistä voisi olla mahdollinen jo nyt. Miksi älyvaatteet eivät vielä ole arkea työpaikoilla?

- Puettavaa teknologiaa ja erilaisia dataa keräviä antureita on jo olemassa. Suurin ongelma on, ettei älyvaatteita ole vielä pystytty tuotteistamaan palveluiksi, kertoo johtava tutkija

Pekka Tuomaala VTT:stä.

Tuomaala vetää Business Finlandin (entinen Tekes) osittain rahoittamaa Smart Clothing 2.0 -hanketta, jossa haetaan toimivia ratkaisuja älyvaatemarkkinoille. VTT:n lisäksi hankkeeseen osallistuvat Työterveyslaitos sekä viisi yritystä, Suunto, Inkron, Savox, Reima ja Wind Controller, jotka pyrkivät kaupallistamaan kehitettyjä konsepteja. Lisäksi hanketta rahoittavat Kone, LähiTapiola, Image Wear ja Finlayson.

Ergonomia ja turvallisuutta

Tamperelaisessa työvaatteita valmistavassa Image Wearissa tehdään jatkuvaa tutkimustyötä sen eteen, että yritys saisi jo lähitulevaisuudessa valikoimiinsa toimivia älyvaatteita.

- Olennaista olisi löytää ratkaisuja, joista työnantajat näkevät syntyvän selkeää hyötyä ja ovat valmiita maksamaan.

Lisäksi tärkeää on, että työntekijät hyväksyvät uudet ratkaisut käyttöönsä, kehityspäällikkö **Emma Kaappa** toteaa.

Image Wear on jo ottanut ensimmäiset askeleet kohti älyvaatetuotantoa, sillä se toi loppukeväästä markkinoille ledivaloja sisältävät työtakit. Lisäksi yritys valmistaa takkeja, joiden sisällä olevat lämpöelementit lämmittävät aina tarvittaessa.

- Molemmat ovat yksinkertaisia ratkaisuja, jotka on ollut helppo tuoda työpaikkojen käyttöön. Ne toimivat manuaalisesti eli työntekijä säätää itse niiden käyttöä. Niiden lisäksi meillä kehitetään vaihtoehtoja, joissa vaatteisiin tuotaisiin oikeasti älyä eli vaate keräisi dataa käyttäjästä ja tämän ympäristöstä ja ohjaisi tiedon avulla käyttäjää vaikkapa parantamaan työasentoaan.

Emma Kaappa ei kuitenkaan usko, että työvaatteisiin saadaan lähitulevaisuudessa liitettyä teknologiaa, jolla voitaisiin mitata käyttäjän fysiologisia ominaisuuksia, kuten lihasten toimintaa tai sydämen sykettä.

- Urheilumaailmassa vaatteet ovat ihonmyötäisiä ja ihmisen kehossa kiinni, jolloin fysiologisten mittausten tekeminen on helpompaa. Työvaatteet ovat usein löysiä eivätkä ne ole ihon pinnassa kiinni - siksi tällaisia mittauksia tuskin on luvassa työvaatteisiin ainakaan ihan heti, Kaappa sanoo ja jatkaa:

PAHIMILLAAN ROIKKUMINEN valjaissa voi aiheuttaa reisivaltimoiden tukoksia. Älyvaatteiden avulla pelastushenkilöstö saa tiedon onnettomuusajasta ja pystyy varautumaan myös liuotushoittoon.

TULEVAISUUDEN ÄLYTEKNOLOGIA aistii käyttäjänsä lämpökokemuksen ja lämmittää esimerkiksi ulkona nukkuvaa vauvaa juuri oikean verran.

– Mitään big brother -valvontaa ei ole tulossa.

- Uskon, että työasuihin tuleekin aluksi esimerkiksi ergonomiaa ja toistuvaa liikettä mittavia antureita tai ympäristön turvallisuutta, kuten savua tai lämpöä, havainnoivia mittareita.

Raakadatatista palveluksi

Älyvaatteiden kehittämisessä on huomioitava monia eri tasoja, ja tietoa eli dataa keräävän anturin lisääminen vaatteeseen täyttää vasta ensimmäisen, eräänlaisen raaka-ainevaiheen. Koska pelkällä datalla ei sellaisenaan tee juuri mitään, pitää se jalostaa informaatioksi eli käyttäjää palvelevaksi tiedoksi. Tällöin tunnustetaan esimerkiksi kiihtyvyyssanturin antamien peräkkäisten g-arvojen perusteella, että työntekijä on kaatunut tai pudonnut.

Tämäkään tunnustustieto ei vielä riitä. Informaatio on tuotteistettava kokonaispalveluksi, joka hyödyttää vaateen loppukäyttäjää - eli paikalle hälytetään oikeanlaista apua, kulkuväylällä olevat portit avataan valmiiksi tai käyttäjää varoitetaan edessä uhkaavasta vaarasta.

Lisäksi on ratkaistava käytännön kysymyksiä: mitä vaateen avulla ylipäättään mitataan ja miten,

kuinka laitteen virransyöttö hoidetaan, minne tietoa siirretään ja miten tiedonsiirron laatu varmistetaan.

Vaate alustana luo älylaitteille myös omat laatu- ja kestävyysvaatimuksensa: antureiden tulee olla taipuisia ja joustavia tai ne pitää pystyä koteloimaan pieneen tilaan todella hyvin. Liitettävissä antureissa ei saisi olla liikaa johtoja tai muita liikumista häiritseviä ulokkeita.

Yksi olennaisimmista kysymyksistä on yksityisyydensuoja, eli miten saatua tietoa käsitellään ja sen oikeellisuus varmistetaan. Pekka Tuomaala myöntää, että älyvaatteet ovat tutkimushaastattelussa herättäneet myös kysymyksiä.

- Esimerkiksi luottamushenkilöt ovat kysyneet, vaarantavatko älyvaatteet yksityisyyden, jos työntekijä pystyy jatkossa seuraamaan, milloin työntekijä käy vessassa tai tupakalla.

Tuomaalan mukaan tästä ei kuitenkaan ole kyse.

- Tarkoituksena on kerätä vain työn tekemisen kannalta relevanttia tietoa, jolla voidaan parantaa työntekijöiden turvallisuutta. Mitään big brother -valvontaa ei ole tulossa.

Nyt tarvitaan rohkeutta

Emma Kaapan mukaan työnantajat ovat kiinnostuneita älyvaatteista. Hän uskoo, että markkinat voisivat avautua kunnolla jo lähitulevaisuudessa.

- Toki olen ollut älyvaatteiden ja puettavan elektroniikan kanssa tekemisissä vuodesta 2006 ja jo silloin puhuttiin, että markkinat avautuvat viiden vuoden sisällä. Nyt kuitenkin ollaan mielestäni lähempänä tätä hetkeä.

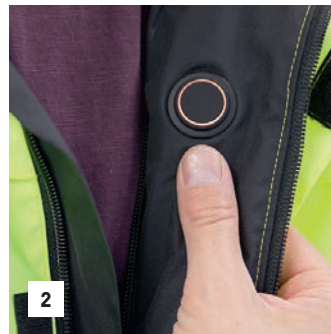
Kaappa uskoo myös, että työnantajat ovat valmiita maksamaan älyvaatteista heti, kun pystytään osoittamaan, että ne lisäävät työhyvinvointia ja -turvallisuutta ja laskevat yrityksen muita kustannuksia esimerkiksi pienentämällä sairauspoissaoloja.

Myöskään VTT:n Tuomaalan mukaan kustannukset eivät ole enää älyvaatekehityksen kynnyskysymys, vaan kehityksen suurimpana esteenä on rohkeuden puute.

- Suositukseni työnantajille onkin, että ottavat ensin käyttöön jotain pientä, esimerkiksi paikannustekniikan tai ledivalon. Nämä ominaisuudet eivät välttämättä ole kalliita. Sen jälkeen yritykset voisivat arvioida saatuja hyötyjä ja sitä, mihin muuhun ehkä kannattaa sijoittaa. □

4 syytä valita älyvaate

VTT:n Pekka Tuomaalan mukaan teknologia voi älyvaatteeseen selkeää lisäarvoa esimerkiksi tavalliseen paitaan verrattuna. VTT:n vetämässä hankkeessa on tunnistettu ainakin seuraavat uudet mahdollisuudet.

1 Paikannus

Paikannuksen avulla pystytään ohjaamaan työntekijä pois vaaralliselta alueelta ennen kuin vaaratilannetta pääsee syntymään. Helpottaa onnettomuustilanteessa uhrin löytymistä.

2 Lämpö

Älykäs vaate lämmittää työntekijää todellisen tarpeen mukaan huomioimalla käyttäjänsä yksilöllisen kehonkoostumuksen ja aktiivisuustason sekä ympäristöolot.

Hyödyttää myös leikkauspotilaita, vanhuksia ja muistisairaita.

3 Valo

Älykäs ledivalo tunnistaa pimeän ja syttyy automaattisesti, jos esimerkiksi työmaalta katkeaa sähkö.

4 Kaasupitoisuus

Anturi tunnistaa ilmanlaadun muutokset ja hälyttää, jos hiilidioksidin tai muun kaasun pitoisuus ilmassa ylittää turvalliset raja-arvot.

2/2

HYÖDYT

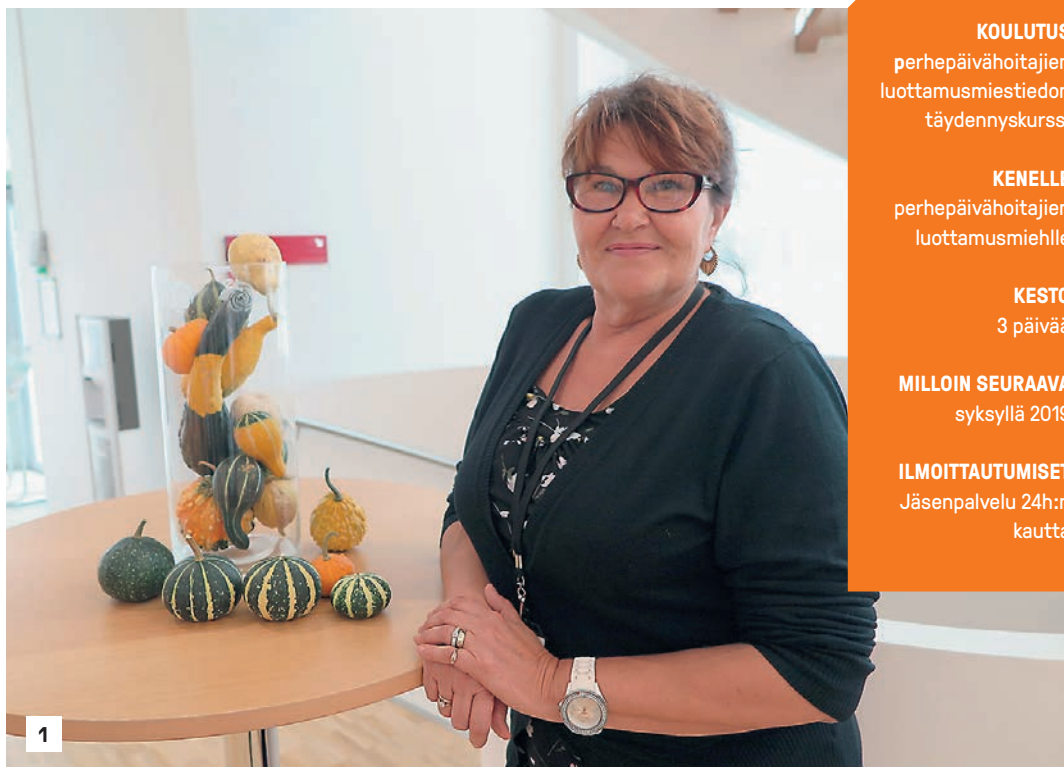
Älyvaatetus parantaa

- 1) viihtyvyyttä ja
- 2) työturvallisuutta.

3/3

KETKÄ HYÖTYVÄT?

Työturvallisuuden paranemisesta hyötyvät 1) työntekijä, 2) työnantaja ja 3) yhteiskunta.

KOULUTUS
perhepäivähoitajien
luottamusmiestiedon
täydennyskurssi

KENELLE
perhepäivähoitajien
luottamusmiehille

KESTO
3 päivää

MILLOIN SEURAAVA
syksyllä 2019

ILMOITTAUTUMISET
Jäsenpalvelu 24h:n
kautta

Työ, joka tulee hymyillen kotiin

Perhepäivähoitajien luottamusmiesten vuosittaisen täydennyskurssin ohessa tutustuttiin perhepäivähoitajien 50-vuotiseen historiaan, joka on nyt saatettu kirjoihin ja kansiin.

teksti ja kuvat Saija Heinonen

Miksi valita perhepäivähoito? JHL-opiston kursilla olleet perhepäivähoitajat nostavat työnsä parhaiksi puoliksi muun muassa sen, että perhepäivähoito on kodinomaista, kiireetöntä ja yksilölliset tarpeet hyvin huomioivaa.

Vastaukset ovat yhteneväisiä ja tulevat kuin yhdestä suusta, vaikka **Tiina Ruokosella** on hieman kurottavaa mitä tulee **Mirjam Heinosen** työvuosiin alalla.

- Olen alanvaihtaja noin kymmenen vuoden takaa, kun nuorimman lapsen saannin jälkeen marssin päivähoitovirastoon ja kyselin perhepäivähoitajan oppisopimusta. Siitä se lähti, kolmen lapsen äiti Tiina Ruokonen kertoo.

Mirjam Heinosella puolestaan on enää reilut kaksi vuotta työtä jäljellä.

- Minulla ehtii tulla täyteen 40 vuotta perhepäivähoitajana. Olen vuodesta 1980 alkaen työskennellyt perhepäivähoitajana, ja sitä ennen jo viisi vuotta päiväkodissa, Heinonen laskeskelee.

On helppo päätellä, että työ lasten parissa on ollut mieluista, vaikka ei aina niin kovin helppoa.

- Alkuvuosina lapsiryhmissä saattoi olla kerralla jopa yhdeksän lasta, ja työpäivät venyivät toisinaan aamun puoli kuudesta iltyhdeksään.

Heinonen on työssään kokenut lähes kaikki nyt kootun perhepäivähoitajien historian vaiheet.

Perhepäivähoitajat valokeilaan

Kolmipäiväisen perhepäivähoitajien luottamusmiestiedon kurssin yhtenä odotettuna osana oli tietokirjailija ja kasvatustieteiden tohtori **Anna-Leena Välimäen** esitelmä uunituoreesta perhepäivähoitajan työn 50-vuotisesta historiasta.

Välimäki kertoi ryhtyneensä isoon urakkaansa siksi, että aihe on herättänyt hänen kiinnostuksensa jo aiemmin. Hän muun muassa laati väitöskirjansa lasten päivähoitosta ja varhaiskasvatuksesta parikymmentä vuotta sitten.

- Perhepäivähoitajien työtä ei kovin paljoa ole tutkittu tuon väitöskirjani jälkeen. Heräsi huoli, että perhepäivähoidon historia jää dokumentoimatta, Välimäki kertoo.

Historiikin nimen *Kun työ tulee hymyillen kotiin*, kirjailija poimi erään perhepäivähoitajan haastattelusta.

Välimäki piti kommenttia hyvin kuvaavana ja toivoi, että niin ammatin omaleimaisuutta kuin työn hyviä puolia saataisiin nostettua esille nykyistä paremmin.

Hän arvostaa perhepäivähoitajia ja näiden työtä todella korkealle, ja hänelle oli tärkeää kirjoittaa teos siten, että siitä löytyy luettavaa monesta eri näkökulmasta.

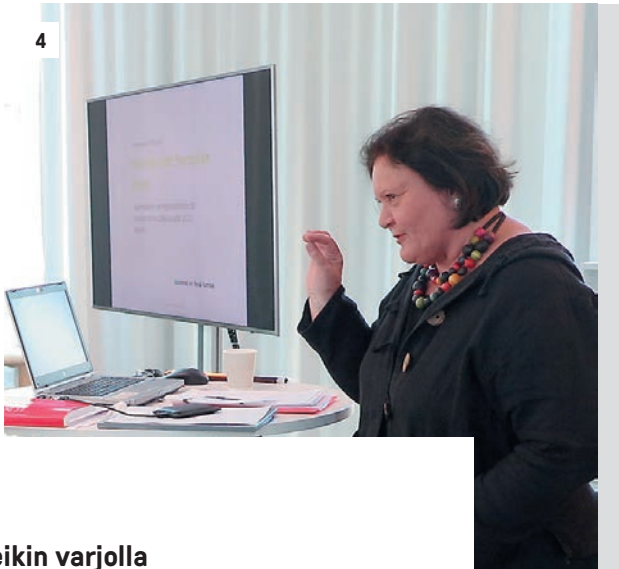
- Uskon, että kirja avaa lukijalle alan kokemusten ja kehityksen historiaa myös ammatilliselta kantilta.

1 OPIA HAKEMASSA. Haminalainen Tiina Korte tuli kurssille lapsi- ja perhepalvelujen luottamusmiehen ominaisuudessa. Perhepäivähoitajien asiat siirtyivät hänen tontilleen tämän vuoden alusta. Itse hän toimii koulunkäyntiohjaajana.

2 TUKEA KOKEMUKSESTA. Kursseilla saa paitsi aimo annoksen tietoa, myös ennen muuta vertaiskokemuksia. Kansalaisella Mirjam Heinosella ja riihimäkeläisellä Tiina Ruokosella on paljon samoja näkemyksiä työstään.

3 KIINNOSTAVA HISTORIA. Luottamusmiehet kuuntelivat tarkalla korvalla kuinka perhepäivähoitajien historia rakentui lukuisten haastattelujen ja arkistojen kätkeistä löytyneiden aineistojen pohjalta.

4 HUOMIO PERHEPÄIVÄHOITAJIIN. Historiikin kirjoittaja Anna-Leena Välimäki mainitsi esityksensä lomassa, että eläköitymistän myötä kunnissa olisi nyt korkea aika kiinnittää huomiota erityisesti perhepäivähoidon pedagogiseen ohjaukseen.

Oppia leikin varjolla

Perhepäivähoitajan työn vertailu entiseen ja nykyiseen aikaan kirjoitti tauolla mielenkiintoisia keskusteluita.

Tiina Ruokonen kertoo, että oli itse 70-luvulla perhepäivähoidossa ja siitä on pelkästään hyviä muistoja. Mirjam Heinosella on puolestaan ollut hoidossa useammasta perheestä jo toinen sukupolvi.

Kumpikin on sitä mieltä, että perhepäivähoitoa arvostetaan tänä päivänä enemmän kuin aiemmin. Ei kuitenkaan vielä tarpeeksi työn vaativuuteen nähden. Työ on muuttunut selkeästi enemmän varhaiskasvatukseksi.

- Ai että, kiehahataa heti yli, kun joku toteaa, että olemme vain kotirouvia tai hoitotätejä, Ruokonen puuskahtaa.

Hän jatkaa, että nykyisellään työssä on selkeät pedagogiset tavoitteet, jotka kulkevat koko ajan leikin ja hoivan rinnalla.

Molemmat nauttivat työnsä itsenäisyydestä ja siitä, että päivien suunnittelu ja aikataulutus on omissa hyppysissä. Toki vanhempien kanssa yhteistyössä ja sopien.

- Perhepäivähoidonohjausta tarvitaan ja kaivataan. Ja se tulisi kohdistaa ja täsmätä aina sen hetkiseen tilanteeseen. Ja tietenkin aina lapsen tarpeet edellä, Heinonen ja Ruokonen pohtivat. □

KAIKKI KOULUTUKSET LÖYDÄT
jhl.fi/koulutus

JHL kouluttaa

JHL-opiston ensi kevään kurssitarjonta on monipuolinen. Ilmoittaudu ja merkitse kiinnostavimmat kalenteriisi jo nyt. Lue lisää: jhl.fi/koulutus

Esimiesvalmennus, 3 x 3 pv, osa 1/3, 23.–25.1.2019, JHL-opisto

Valmennus on tarkoitettu esimiestehtävissä toimiville. Osallistua voi kaikkialta Suomesta. Osallistuminen edellyttää sitoutumista kaikkiin osiin. Koulutuksen tavoitteena on esimiestyöhön ja johtamiseen liittyvien valmiuksien ja osaamisen vahvistaminen. Kurssin aikana perehdytään mm. esimiehen rooliin ja tehtäviin, oikeuksiin ja velvollisuuksiin sekä esimiestyön haastaviin tilanteisiin ja muutosjohtamiseen. Valmennusosioiden aikana tehdään konkreettisia omaa esimiestyötä ja työyhteisöä kehittäviä tehtäviä

Haku päättyy 10.12.2018

Edunvalvonnan ja yhteistoiminnan johdanto, 3 pv, 21.–23.1.2019, JHL-opisto

Kaikille jäsenille avoimella kurssilla perehdytään liiton, paikallisen edunvalvonnan ja aktiivien vaikutusmahdollisuuksiin luottamus-, työsuojelu- ja yhteistoimintatehtävissä. Luottamustehtävissä toimiville työnantaja maksaa kurssin ajalta palkan. Liitto perii työnantajalta kurssimaksuna kurssikustannusten korvaukset koulutus- ja sopimusten mukaisesti. Ilman luottamustehtäviä olevat työssä käyvät jäsenet voivat osallistua tälle kurssille kuluitta.

Haku päättyy 17.12.2018

Yhdistystoiminnan ABC, 3 pv, 29.–31.1.2019, JHL-opisto

Kurssi on avoin kaikille aktiiveille ja aktiiviksi aikoville. Kurssilla perehdytään JHL-yhdistyksen tehtäviin, yhdistystoiminnan perusteisiin sekä yhdistyksen rooliin jäsenten edunvalvojana. Kurssi tarjoaa hyvän perustan myöhemmille järjestökurssille.

Haku päättyy 24.12.2018

Luottamusmiestiedon peruskurssi, kunta, 5 pv, 28.1.–1.2.2019, JHL-opisto

Kurssi on pääluottamus- ja luottamusmiehille varahenkilöineen sekä yhdistyksen puheenjohtajille. Kurssilla käsitellään luottamusmiehen toimintaympäristöä, roolia ja tehtäviä, kunnan poliittista päätöksentekoa, hallintoa ja taloutta sekä KVTEsin sisältöä ja neuvottelumenettelyä.

Haku päättyy 17.12.2018.

Pirjon kurkistus glittermaailmaan

Burleskitanssi on avannut Pirjo Lempiselle uuden maailman. Työssään koulun keittiössä hän vetää käsiin kumikäsineet ja jalkoihin turvakengät, burleskiesityksessä silkkihansikkaat, verkkosukat ja korkkarit.

teksti Ulla Puustinen kuva Anna Niinimäki

Sanakirja määrittelee *burleskin* teatterin keinoin esityksi parodiseksi viihteeksi, johon kuuluu musiikkia, keimailua ja hulluttelua, toisinaan myös paljasta pintaa. Vantaalaiselle **Pirjo Lempiselle** burleskitanssi on avannut oven kokonaan uuteen maailmaan.

Mitä oven takaa löytyy?

- Burleski on oma maaginen glittermaailmansa, jossa kaikki saavat olla juuri sellaisia kuin ovat. Minulle burleskitanssi on paitsi kuntoliikuntaa myös teatteria ja itseilmaisua.

Mikä oli ensikosketukseksi burleskiin?

- Se tapahtui vuonna 2014 Vantaan Flamingossa, missä oli JHL:n järjestämä Hohtoa, valoa, piristystä -tapahtuma. Yksi esiintyjä oli **Petra Innanen**, taiteilijanimeltään Bettie Blackheart. Hänen johdolla opettelimme riisumaan pitkät silkkihansikkaat aistikkaasti käsistä.

Milloin ja miksi aloitit burleskitanssin?

- Runsas vuosi sitten. Selailin Vantaan aikuisopiston kursseja ja mietin, mitähän uutta kokeilisin. Olen aiemmin ollut opiston kitaratunneilla ja osallistunut muun muassa napatanssiin ja zumbaan. Pienen googlailun jälkeen burleskitanssi vaikutti kiinnostavalta, ja jo ensimmäisen tunnin jälkeen olin myyty.

Mikä lajissa viehättää?

- Teatraalisuus, hulluttelu, naisellinen liikekieli ja hepeneet, kaikki mikä siihen kuuluu. Tosin tanssiharjoituksissa ei tarvitse keikistellä verkkosukissa.

Mitä harrastus vaatii?

- Jonkin verran fyysistä kuntoa, rohkeutta heittäytyä ja itsevarmuutta. Mutta sitä myös saa, jos uskaltaa mennä mukaan antaa palaa -asenteella.

Ja sinä uskallat?

- Ei se alkuun ollut helppoa, mutta pikkuhiljaa rohkeus kasvoi. Tanssin koreografia ja liikkeet suunnitellaan ja tehdään niin, että jokainen liikkuu kykynsä mukaan. Eikä tanssiesityksiin ole pakko osallistua, jos ei halua.

Sinulla on takana jo kaksi esitystä, aikuisopiston joulu- ja kevätkuulussa. Millaiset fiilikset niistä jäi?

- Kurssin alussa ajattelin, että minähän en ainakaan mene itseäni nolaamaan kaikkien eteen. Mielessä kuitenkin kutkutti,

että olisihan se aika siistiä. Onneksi lähdin mukaan. Jokaista jännitti mutta samalla oli mahtava yhteishenki ja tsemppi. Ja se fiilis, kun esitys oli ohi ja sai yhdessä jakaa mokat ja onnistumiset!

Burleskiesityksiin kuuluu viimeisen päälle tälläytyminen, on juhlameikit ja -kampaukset ja paljastavat esiintymisasut. Kuinka näyttävästi pukeudut arkena?

- Tykkään hameista, varsinkin fiftarityylistä, mutta töihin mennä vihellän verkkareissa ja croceissa. Siitä on glitter ja glamour kaukana!

Entä kuuluuko korsetti arkipukeutumiseen?

- Ostin elämäni ensimmäisen korsetin burleskitanssiesitystä varten. Siinä voi kyllä hengittää, mutta se hankaloittaa tiettyjä liikkeitä. Nyt muistan pukea ensin tanssikengät ja vasta sitten korsetin.

Monet tunnetut burleskitaitelijat riisuutuvat esityksen päätteeksi. Olisitko valmis riisumaan muutakin kuin hansikkaat?

- No en. Tosin kyllä me kerran pidettiin tanssinopettaja **Anna Niinimäen** johdolla käsityöpaja, jossa askarrettiin tasselit, sellaiset paljaiden rintojen päälle kiinnitettävät koristeet.

Millä ne pysyvät kiinni?

- Peruukkiliimalla tai -teipillä. Kokeilimme ensin kaksipuoleista jeesusteippiä, mutta pito ei riittänyt.

Kuinka muut suhtautuvat harrastukseesi?

- Mies ja lapset kannustavat. Muille en ole asiaa kuuluttanut, mutta en salaillutkaan. Kielteisiä kommentteja en ole saanut.

Paljonko burleskitanssin harrastaminen maksaa?

- Aikuisopiston kurssi syksystä joulukuun maksaa 72 euroa, mutta puolet kurssimaksusta saan omalta yhdistykseltä. Pääkaupunkiseudun erityispalvelujen ammattiosasto JHL osallistuu jäsentensä työkyvyn ylläpitoon ja virkistäytymiseen maksamalla puolet kuluista anomusta ja kuittia vastaan. Vuotuinen tuki on 300 euroa, siitä kiitos! □

PIRJO LEMPINEN
ikä 40 vuotta

KOTIPAIKKA
Vantaa

KOULUTUS
suuratalouskokki

AMMATTI
keittiövastaava

PERHE
aviomies ja
2 poikaa

HARRASTUKSET
burleskitanssi,
liikunta, metsäily

Motiivini

MIKÄ BURLESKITANSSISSA ON HELPPOA, MIKÄ VAIKEAA?

Osaan heittäytyä rooliin, mutta koreografian oppiminen ei ole helppoa. Myös pyörähdykset ovat vaikeita, menee blondin pää sekaisin.

MITEN BURLESKITANSSI ON MUUTTANUT SINUA?

Tanssin avulla olen saanut ryhtiä keskikehoon, oppinut hyväksymään vartaloni kaikkine kurvineen, jopa reiteni, ja saanut hymyn suupieleen. Lisäksi se on antanut minulle itsevarmuutta.

HARRASTAT MYÖS METSÄILYÄ. MITÄ SE ON?

Metsäily on päämäärätöntä metsässä haahuilua, valokuvien räpsimistä ja sienien bongailua.

Ikäohjelmasta iloa koko työyhteisölle

Ikä- ja työuraohjelmat yleistyvät työpaikoilla. Parhaimmillaan iän, työuran vaiheen ja elämäntilanteen huomioiminen vahvistaa työkykyä ja lisää koko työyhteisön viihtyvyyttä.

teksti Heidi Hänninen kuvat Miikka Kiminki

Kankaanpään kaupungissa herättiin 2010-luvun alussa siihen, että suuret ikäluokat ikääntyivät kovaa vauhtia ja moni siirtyisi pian eläkkeelle. Ikääntyvien työntekijöiden jaksamiseen haluttiin kiinnittää aiempaa enemmän huomiota, lisäksi oli turvattava hiljaisen tiedon säilyminen organisaatiossa. Tuloksena oli ikäohjelma, joka koskee kaikkia vakituisia työntekijöitä, mutta erityisesti keskiössä ovat yli 55-vuotiaat.

Kankaanpään kaupungin työsuojelupäällikkö **Sanna Aho-Mantila** kertoo, että ikäohjelmassa kiinnitetään huomiota kolmeen eri osa-alueeseen: yksilöön, ikäjohtamiseen sekä työyhteisöön ja työoloihin.

- Näistä kolmesta korostamme yksilötasoa, eli jokaiselle pyritään miettimään sopivimmat menetelmät.

Kankaanpään ikäohjelmassa huomioidaan erityisesti fyysisen työkyvyn ylläpito. Jokainen työntekijä kutsutaan viiden vuoden välein terveystarkastukseen, mutta yli 55-vuotiailla väli on kolme vuotta.

Lisäksi pidetään huolta työergonomiasta ja tuetaan omaoimista urheilua esimerkiksi uima- tai keilahallissa, kuntosalilla ja hiihtoputkessa. Kaupungin työntekijöillä on omia jäähalli- ja lentopallovuoroja sekä erilaisia liikuntaryhmiä. Osallistuminen on maksutonta.

Vuodesta 2015 lähtien Kankaanpään kaupungissa on pyörinyt myös Kuntoremontti-ohjelma, johon valitaan joka vuosi 15 osallistujaa.

- Pääsääntöisesti hakemuksia tulee enemmän kuin mukaan voidaan ottaa, Aho-Mantila iloitsee.

Kuntoremontissa käydään läpi liikuntaan, terveyteen, kuntoon ja ravitsemukseen liittyviä asioita. Ryhmä kokoontuu kerran kuukaudessa ryhmäliikuntatunnille, ja jokainen saa vuoden aikana pari kolme kertaa personal trainerin valmennusta. Remontin aikana tehdään alku-, väli- ja loppu-testit ja halukkaat saavat käyttöönsä aktiivisuusrannekkeet.

- Lisäksi järjestetään kolme avointa luentoilaisuutta.

Fyysisen kunnan ohessa Kankaanpää tukee työntekijöiden koulutautumista sekä työtaitojen ylläpitoa. Myös varhaisen välittämisen malli on osa Kankaanpään ikäohjelmaa.

Työuran vaiheet ja elämäntilanne keskiön

Erikoistutkija **Mervi Ruokolainen** Työterveyslaitokselta muistuttaa, ettei ikäkysymyksissä olennaista ole useinkaan biologinen ikä vaan pikemminkin työntekijän työuran vaihe sekä elämäntilanne:

- Esimerkiksi työn ja perhe-elämän yhteensovittamisen haasteet eivät kohdistu vain pienten lasten vanhempiin, vaan haasteita ja niitä helpottavia joustotarpeita voi olla myös työuran loppuvaiheissa. Tällöin työntekijät saattavat hoivata esimerkiksi omia vanhempiaan.

Ruokolainen korostaa myös, että työura- ja työkyky-asioita pohdittaessa ei pidä keskittyä yksinomaan työkyvyn terveystarkastukseen, vaan erilaiset motivaatioon ja osaamiseen liittyvät seikat tulisi huomioida.

- Esimerkiksi työuran alkuvaiheessa tarpeet liittyvät työyhteisöön kiinnittymiseen, työhön kuuluvien taitojen opeteluun, perehdytykseen ja palautteeseen. Seniorivaiheessa kaivataan taas osaamisen arvostusta ja hyödyntämistä sekä työn mielekkyyttä.

Työterveyslaitos onkin kehittänyt erilaisia vertaisryhmämenetelmiä työuran eri vaiheisiin. Tarkoituksena on kouluttaa työpaikkojen omista työntekijöistä ohjaajia ryhmille, joissa vahvistetaan työntekijöiden voimavaroja ja työuran hallintaa. Ryhmissä vertaiset etsivät ratkaisuja yhdessä. Tällä hetkellä ryhmäohjaajia on noin 200.

- Kun ihminen tunnistaa osaamisensa ja rakentaa tavoitteitaan itse, hänelle rakentuu voimakas sisäinen motivaatio myös toteuttaa niitä.

Työntekijän oman aktiivisuuden lisäksi esimiehen rooli on tärkeä.

- Olennaista on, että esimies kuuntelee työntekijän toiveita ja näkemyksiä ja tukee tätä tämän erilaisissa tavoitteissa. Esimiehen tulisi myös tuntea työpaikan työkykyä tukevat käytännöt ja edistää niiden hyödyntämistä, Ruokolainen korostaa.

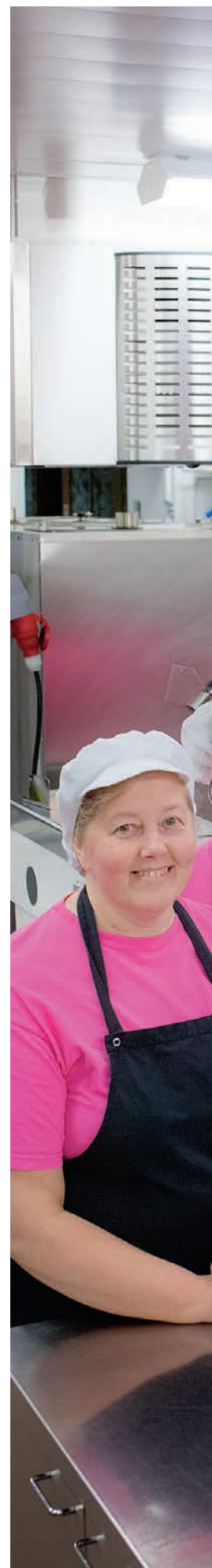
Työviihtyvyyttä ja motivaatiota

Mitä hyötyä ikä- ja työuraohjelmista sitten on?

- Havaitsimme, että vertaisryhmiin osallistuneiden seniorityöntekijöiden työuran hallinta vahvistui, he näkivät oman tulevaisuutensa myönteisemmin, raportoivat parempaa työn imua ja kokivat vähemmän kielteisiä ikään liittyviä asenteita. Työuran keskivaiheilla olevilla vähenivät puolestaan yli kaksi viikkoa kestävä sairauspoissaolot ja heidän sisäinen motivaationsa vahvistui, Mervi Ruokolainen listaa.

Myös Kankaanpään Sanna Aho-Mantila näkee ikäohjelmassa selkeitä hyötyjä.

- Koko työyhteisön viihtyvyys kasvaa. On kaikkien etu, ettei kukaan kuormitu. □

Kankaanpään kaupungin ruokapalvelut työllistää hyvin eri-ikäisiä työntekijöitä.

NUMEROIN

78,4 v.

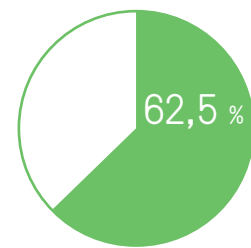
Vuonna 2016 syntyneen pojan elinajanodote.
Lähde: Tilastokeskus

84,1 v.

Vuonna 2016 syntyneen tytön elinajanodote.
Lähde: Tilastokeskus

42,7 v.

Suomalaisten keski-ikä (molemmat sukupuolet mukaan lukien) vuonna 2017.
Lähde: Tilastokeskus

15-64-vuotiaiden osuus koko maan väestöstä vuonna 2017.
Lähde: Tilastokeskus

TYÖELÄKKEELLE SIIRTYNEIDEN MÄÄRÄT

vuonna 2017 vs. 2016.
Lähde: Eläketurvakeskus

*Esimiehen
tulee kuunnella
työntekijän toiveita
ja tukea tämän
tavoitteita.*

Työuran eri vaiheita

Työelämään kiinnittyminen.
Työn ja muun elämän yhteen-
sovittaminen.
Työkyvyn muutokset.
Työuran tiehaarat.

Konkarina työyhteisössä.
Eläkkeelle siirtyminen.

LÄHDE: Työterveyslaitos
LUE LISÄÄ ttl.fi/tyoyhteiso/ikajohtaminen

Esimerkkejä niitä tukevista käytännöistä

Perehdytys.
Työajan joustot
Varhainen tuki.
Osaamisen vahvistaminen
ja urasuunnittelu
Osaamisen jakaminen
Siirtymän hallinta.

LASTENHOITAJA Sinikka Viljanen-Kankaisto (vas. ylhäällä) sekä lastentarhanopettajat Sanna Saunaluoma ja Hanna Hirvinen (alhaalla) ovat syntyneet eri vuosikymmenillä. He työskentelevät kankaanpääläisessä päiväkotit Petäjäisessä.

KANKAANPÄÄN kaupungissa laadittiin 2010-luvun alussa oma ikäohjelma, joka on suunnattu erityisesti yli 55-vuotiaille, mutta hyödyttää kaikki ikäryhmiä työyhteisössä.

RAATI

Kesä- vai talviaika, kumpi on parempi?

MONI KANSALAINEN on saanut tarpeekseen vuosittain toistuvasta kellojen siirtelystä. Nyt Euroopan komissio on ehdottanut erillisistä kesä- ja talviajoista luopumista jo ensi vuonna. Lisäksi kukin jäsenvaltio saisi itse päättää, minkä ajan valitsee.

Onko kellojen siirtelystä syksyin kevään ollut haittaa? Entä kumpi aika, kesä- vai talviaika, pitäisi mielestäsi valita?

Kun liikenne- ja viestintäministeriö kysyi kansalaisten mielipidettä Otakantaa.fi -palvelussa, määräaikaan mennessä yli 677 000 vastasi.

TULEEKO MIELEESI KYSYMYS,

jonka haluat esittää JHL:n jäsenille?

Lähetä se osoitteeseen motiiviraati@jhl.fi

Hannele Suokas
varastotyöntekijä
HELSINKI

Nyt on Euroopan unioni ihan oikealla asialla, vihdoinkin!

Kellojen siirtely on haitannut ainakin tällaisen aamuihmisen elämää ja sekoittanut monen muunkin uni- ja valverytmin. Siksi kellojen siirtelystä tulisi mielestäni luopua mahdollisimman pikaisesti.

Ehdotan, että pyöräytetään kelloja vielä kerran tänä syksynä taakse päin, eli siirrytään talviaikaan, ja pidetään sitten se aika tästä eteen päin. Silloin homma menisi oikein myös auringon kierroksen suhteen.

Sari Laitinen
henkilökohtainen
koulunkäynninohjaaja
KUOPIO

Kellojen siirtely kahdesti vuodessa sekoittaa koululaisten ja sen myötä monien perheiden elämänrytmin. Myös omani.

Tietysti se, että saa talviaikaan siirryttäessä nukkua tunnin tavalista pidempään, tuntuu hyvältä, mutta toiseen suuntaan siirrettäessä unet jäävät vähemmälle ja syntyy univelkaa.

Luopumispäätös on tosi hyvä juttu, tätä on toivottu monta vuotta. Pysyvä talviaika, kiitos, ja mahdollisimman nopeasti käyttöön.

Hannu Lappalainen
palvelutyöntekijä
KANGASALA

Minua on kesäaikaan siirtymisessä haitannut se, että siirto on tehty liian myöhään keväällä. Valon määrä on jo silloin lisääntynyt, ja siksi siirto tulisi toteuttaa aikaisemmin.

Vaikka kellojen siirtely ei ole hirveästi omaa elämäni haitannut, pidän siirtelystä luopumista hyvänä. Päätetään joku kellonaika ja pysytään sitten siinä.

Jos asiaa ajattelee valon määrän perusteella, olisi pysyvä talviaika hyvä ratkaisu. Päätös voidaan tehdä riippumatta siitä, minkä ajan Ruotsi tai muut maat valitsevat.

Vakar över fisken

Det går mycket politik i lax. Men gör vi det smart räcker det åt alla, säger Lars Sundqvist som övervakar fisket i Bottniska viken.

text Hellevi Raita foto Päivi Karjalainen

Hallå där, vilka är ni? Ropet ekar över ån Lestijoki i byn Himango i Kalajoki när fiskerimästaren Lars Sundqvist och fiskeribiologen Markus Leppikorpi stannar med sin lilla plåtbåt vid en vakare. De ska kolla om den är märkt.

- Vi är fiskeövervakare från NTM-centralen, svarar Sundqvist några karlar som står framför ett båtskjul.

Det är viktigt att komma till tals med fiskarna under fiskeövervakningen och berätta om reglerna, säger Sundqvist. Leppikorpi styr båten mot båtskjulet och de hoppar i land. Nejonögsryssjorna ligger i lång prydlig rad i ån, men några nejonögon har männen inte sett av. Ahti Penttilä har ett par gösar i en hink.

- De är under minimimåttet. Nå nej, det är de nog inte, skrockar han.

Sundqvist tar inte fram måttbandet eftersom gösarna tydligen håller måttet.

- Vi är inte ute för att bötfälla fiskarna. Vi vill bara att de ska följa reglerna. Det är precis som när polisen har däckkampanj - inte vill de skriva ut en massa böter utan de vill att folk ska kolla sina däck, säger han.

Gillar att träffa människor

Lars Sundqvist jobbar som fiskerimästare på Egentliga Finlands närings-, trafik- och miljöcentral. Den har hand om övervakningen av fiske längs hela Finlands kust och å- och älvmynningar utom Åland. Det innebär resor ända upp till Torneå. Huvudsakligen gäller övervakningen det kommersiella fisket och fiskhandeln.

Men mest sysslar Sundqvist i alla fall med pappersjobb. Han registrerar och upprätthåller registret över alla kommersiella fiskebåtar utom de åländska och tar emot fångstrapportering och uppköpsrapporter.

Sundqvists arbetsrum finns i Vasa, där han började sin karriär på Vasa landsbygdsnäringsdistrikt år 1995 när Finland gick med i EU och behövde fler fiskeövervakare. Ursprungligen kommer Sundqvist från Pargas. Där utbildade han sig på Statens fiskeriläroanstalt. Efter att han blivit färdig började han ta kurser i biokemi på Åbo universitet, men tog sedan jobbet i Vasa eftersom han redan hade familj.

- Jag har inte ångrat att jag hållit fast vid det här jobbet. Jag trivs fortfarande. Jag gillar att ha kontakt med så otroligt många

I NTM-centralens kylskåp finns en flaska champagne. Den öppnas när landskapsreformen faller.

GRÖN LAPP – allt är okej. Lars Sundqvist lämnar en lapp för att meddela ryssjans ägare om fiskeövervakningen.

sorters människor. Det har förändrat mig som människa, hur jag ser på andra människor. Jag bryr mig inte om vad folk har för titlar eller ställning. En människa är en människa.

Sundqvist var med när arbets- och näringscentralerna tog över, och när de ombildades till NTM-centraler. På NTM-centralerna befarar man att myndighetsarbetet kommer att tävla med värden om samma pengar om landskapsreformen godkänns och verksamheten överförs på landskapen. Fiske- och jordbrukskontrollanter väger lätt mot cancersjuka barn, tror tjänstemännen.

- Vi har en flaska champagne i kylskåpet på NTM-centralen. Den öppnas när landskapsreformen faller. Ingen vill ha den här reformen.

På internationella vatten

Under de senaste åren har tvisten om vem som ska få fiska lax gått het. Fritidsfiskarna och turistföretagare i Lappland har fört en kampanj för att alla laxar ska få vandra upp i älvarna, medan yrkesfiskarna hållit fast vid att få fiska vid kusten.

- Det räcker åt alla bara vi gör det vettigt, och vi gör det vettigt. Vi har ju kvotering och vi har jättebra system och övervakning när det gäller det kommersiella fisket, säger Sundqvist.

Han säger att ett av de stora problemen för laxen just nu är Polen där man misstänker falsifierade fångstrappor.

Flera länder kring Östersjön, bland andra Finland har hjälpt Polen att få slut tjuvfisket av torsk och deltar i fiskeövervakningen vid den polska kusten. Också Sundqvist har varit med om övervakning i Polen.

- Ett polskt fiskerfartyg rapporterade att 90 procent av fångsten var öring och 10 procent lax. En kollega från Åbo var med om att granska fångsten och det var precis tvärtom.

Sundqvist, Leppikorpi och deras kollegor deltar också i EU-samarbetet kring fiskeövervakning och har inom ramen för det bland annat byggt upp en riskkartering för det finländska fisket i Östersjön.

Ryssja såldes på auktion

Färden på Lestijoki går vidare till ytterligare ryssjor. Grön lapp för att allt är okej, gul lapp för bristfällig märkning. Det bör tydligt framgå vem redskapet tillhör. På en vakare finns en plastbricka som av allt att döma en gång haft all tillbörlig information, men det enda som nu går att läsa är att ägaren heter Esa. Det blir gul lapp.

- Om det blir röd lapp tar vi bort hela fiskeredskapet, säger Sundqvist.

Det sker inte särskilt ofta. Om fiskeredskapet låg i kungsådran skulle de ta bort det.

För ett par år sedan blev det en röd lapp med utropstecken. Sundqvist och hans kollegor hade redan året innan sett en stor ryssja utanför Nykarleby. Också denna gång var ryssjan utan märkning och på ett olovligt ställe. Fiskeövervakarna fick hjälp av två sjöbevakningsenheter för att kunna ta bort det.

- Det tog hela dagen att ta upp den och när vi kom i land närmare midnatt stod 20 karlar på stranden och såg på. En del tyckte att det var bra att äntligen få bort det olovliga ryssjan, andra tyckte det var överdrivet.

Sundqvist har sina misstankar om vems ryssjan var, men det kunde aldrig bevisas. Ryssjan såldes på auktion i år. □

LARS SUNDQVIST talar med Ahti Penttilä, Pertti Kurikkala och Eero Lauri om vem som gett en lokal bestämmelse om gösens minimimått.

Täältä tullaan tarina!

Tuomas Kyrö ei koskaan tee muistiinpanoja: hetket piirtyvät hänen mieleensä tarinoina. Kyrö on aina imenyt itseensä sukunsa vanhimpien kertomuksia. Niistä kumpuaa myös *Mielensäpahoittaja*.

teksti Saija Heinonen kuvat Vesa Tyni

Kaikki löytävät *Mielensäpahoittajasta* jotakin tuttua. Yksi tunnistaa vanhan miehen arkkityypistä isoisänsä, toinen appiukkonsa tai setänsä, kolmas mökkinaapurinsa. Joku löytää mummonsaa ja moni meistä myös ison palan itseään.

Mielensäpahoittaja on kirjailija **Tuomas Kyrön**, 44, tunnetuin hahmo. Helsinkiläinen Kyrö vietti lapsuutensa sellaisten ihmisten vaikutuspiirissä, jotka viljelivät ahkerasti tarinoita ja historiaa. Tuosta kertomuspankista kirjailija on ammentanut runsaasti materiaalia kaikkiin teksteihinsä, myös *Mielensäpahoittajaan*.

- Vanhempien ihmisten tarinat ovat äärimmäisen mielenkiintoisia. Niiden kautta syntyy vahva yhteys jo ennen meitä eläneisiin, Kyrö pohtii Helsingin Töölössä Kulttuurikeskus Korjaamossa, jossa lehdistö on juuri saanut nähdä hänen kirjaansa perustuvan elokuvan *Ilosia aikoja*, *Mielensäpahoittaja*.

Kyrö toivoo hartaasti, ettei nykymeno tukahduta tarinankertomisen ja jutustelun pitkää perinnettä.

- Aina sanotaan, että lapsille pitää lukea iltaisin ja niin heistä tulee viisaampia ja empaattisempia. Joo, varmasti totta. Mutta yhtä tärkeää on puhua heille päivisin. Tarinoita yhdessä kaikesta mahdollisesta.

Ennen hyvä, nyt hyvä

Niin, se parjattu nykymeno. *Mielensäpahoittajan* mielestä kaikki oli periaatteessa ennen paremmin. Onko mielikuva yksi yhteen Kyrön omien pohdintojen kanssa?

- Ei tietenkään ole. *Mielensäpahoittajan* yhtenä ideana on laittaa ihmiset miettimään huolien mittakaavaa. Kun suhteellistetaan asioita nykypäivän ja vaikka 1940-luvun välillä, harvoin toiveeni on, että herätään tajuamaan miten paljon paremmin monet asiat ovat nyt.

Kyröä puistattaa valittaminen ja uhriutumisen. Hänen mielestään ihmisten tulisi keskittää voimansa ennemmin kaikkien rakentavaan ja korjaavaan.

- Meillä on oikeasti sairaan hyvä yhteiskunta, mutta jostain syystä haluamme aina korostaa ihan turhanpäiväisiä muka-ongelmia, kirjailija puuskahtaa.

Hän jatkaa ajatuskulkua: toisaalta valittaminen voi olla toimivan yhteiskunnan piirre. Ehkä juuri niin toimimalla yritämme korjata ongelmia ja pyrimme aina vain parempaan.

Sosiaalisesta mediasta Kyrö on *Mielensäpahoittajan* kanssa jokseenkin samoilla linjoilla.

- Kyllä ei ennen vanhaan ollut tarvetta jakaa muille kuvaa perunasta ja kastikkeesta, jota syötiin tänään ja eilen. Huomenna myös.

Kyrö näkee somessa potentiaalia, mutta mahdollisesti vasta seuraavan sukupolven, niiden diginatiivien, käsissä.

- Hieno teknologinen keksintöhän some on, ei siinä mitään. Mutta valitettavasti se on tällä hetkellä aivan liian tyhmien kädellisten apinoiden käytössä.

Älypuhelimet ja jatkuvasti meille syötettävä uutisvirta nousevat Kyrön mielestä koukuttavuudessa tupakan ja uhkapelien rinnalle. Koko ajan tuotetaan uutta tarvetta vilkuilla puhe- linta. Hän myöntää itsekin sortuvansa siihen tuon tuosta.

Omat aivot käyttöön

Voisi olettaa, että suosittu ja tunnettu kirjailija ja tv-persoona olisi automaattisesti yhteiskunnallinen vaikuttaja. Kyrö ei kuitenkaan suostu pukemaan harteilleen vaikuttajan supersankariviittaa. Hän kertoo olevansa ennen muuta kirjailija.

- Kerron ihmisestä ihmisille. Jos ihminen ottaa kirjoistani jollain tapaa opikseen tai herää ajattelemaan, se ei suinkaan haittaa. Päinvastoin.

Kyrö ei halua syöttää kenellekään valmiita ajatusmalleja. Hän myös ärsyyntyy, mikäli joutuu itse ilmestävän mielipidetuputuksen kohteeksi.

- Romaani on huono, jos teoksesta käy liian korostetusti ilmi se, mitä kirjailija haluaa sanoa.

Kyrö toivoo, että ihmiset oppisivat käyttämään tehokkaammin omaa päätään. Ettei lähdettäisi mukaan enää enempään turhaan höpinään ja kuplautumiseen, saati ääriilikkeisiin.

Hän peräänkuuluttaa vanhaa kunnan maalaisjärkeä ja sitä, ettei ihmisten tarvitsisi aina turhan tarkasti määritellä itseään. Muut tekevät sen kyllä puolestamme.

- Konsensus-Suomi alkaa olla kuopattu, ei enää pyritä

AIKAJANA

1974

Syntyi Helsingissä

1981

Joutui kouluun

1984

Sarajevon olympialaiset

1985

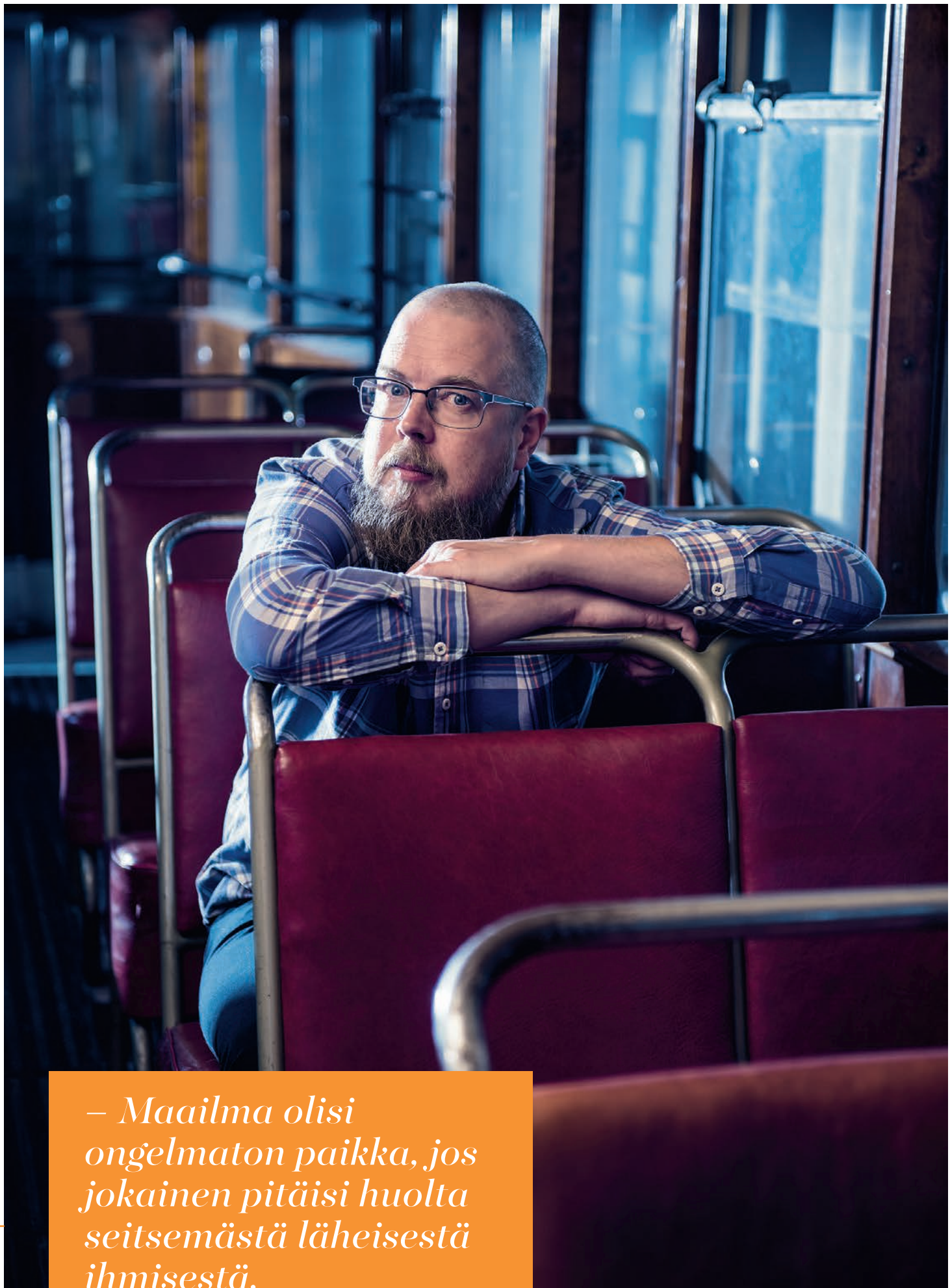
Luki Anna-Leena Härkösen *Häräntappoaseen*

1986

Näki *Kummisetä*-elokuvan

2001

Kirjoitti esikoisromaanin

*– Maailma olisi
ongelmaton paikka, jos
jokainen pitäisi huolta
seitsemästä läheisestä
ihmisestä.*

–Miелensäpahoittaja on hämmäntävä kokonaistaideteos.

niinkään yhteiseen hyvään. Ei välttämättä ole hyvä juttu, että meiltä löytyy vähintään viisi miljoona mielipidettä asiaan kuin asiaan.

Vaikka elo voi näyttää melkoisen erilaiselta Helsingin Punavuoren ja Kainuun peräkorven vinkeleistä, tulisi Kyrön mielestä pyrkiä ymmärtämään myös vastakkaisia todellisuuksia.

- On liian helppoa nykyään muodostaa omia pieniä piirejä, joissa ollaan yhtä mieltä kaikesta eikä soraääniä kuulu. Kuitenkin olemme olemassa täällä enemmän toisia kuin itseämme varten.

Kannettomia kirjoja?

Pohdiskelemaan ja polveilemaan tapaansa kirjailija miettii brändäyksen ja julkisen roolin käsitteitä omalla kohdallaan.

- Miелensäpahoittaja on hahmona ehkä ennemmin brändi. Tuomas Kyrö sen sijaan paistaa jauhelihaa, hoitaa lapsia ja käyttää auton ilmastointihuollossa. Ainakaan kotona se ei siis pysty olemaan mikään brändi.

Onko kirjailija-Kyrö sitten brändi? Siihen hänen on hankala vastata omasta puolestaan, joten hän johdattelee asiaa kollegoihinsa.

- Ennen kuin olin itse julkaissut mitään, luin ahkerasti **Anna-Leena Härköstä**, **Kari Hotakaista** ja **Rosa Liksomia**. Olivatko he mielestäni brändejä? Kyllä tavallaan, koska aina odotin, että mitä heiltä seuraavaksi tulee.

Kirjailijauran alkuvaiheessa ärtymystä herätti tulla liitettyksi johonkin koulukuntaan, jota ei välttämättä edes ole olemassa. Kyrö on mielessään hehkutellut ajatusta siitä, millä tavalla kirjojen arvosteluun vaikuttaisi, jos ne julkaistaisiin ilman kansia ja tekijän nimeä.

- Kirjailijan nimi kannessa ja brändi vaikuttavat, emme me sille voi mitään.

Onko Kyröllä esimerkiksi televisio-ohjelmissa selkeästi eri rooli kuin kirjailijana? Tähän häneltä löytyy kirkas näkemys.

- Ammatti on kaikille rooli. Edes tässä haastattelussa en ole ilman roolia. Betoniraidoittajalla on työssään betoniraidoittajan rooli, mutta kotona hänkin on luultavasti vain oma itsensä.

Näkyvyys on eri asia kuin julkisuus

Vaikka Tuomas Kyröllä on monta roolia, hänen mielipiteensä esimerkiksi MTV3:n komediallisessa paneeliohjelmassa *Pitääkö olla huolissaan* ovat ehtaa

Kyröä. Hän kuvailee, että hänen ohjelmassa lataamansa jutut voisivat olla pakinoita tai kolumneja - ja ovat toisinaan olleetkin. Televisiossa ne pitää vain puristaa lyhyempään muotoon ja muuttaa hieman sävyjä.

Kyrön tapa sanoilla asioista on todella tunnistettava. Se on kehittynyt ja löytynyt vuosien saatossa niistä hauskoista jutuista, joita Kyrö on lukenut, kuunnellut ja katsellut.

- Minulle sopii saarnamainen tyyli, johon tulee lisäyksenä jokin satiirinen käänne.

Vaikka iso osa Suomen kansasta tunnistaa paratasuun lehtien sivuilta ja televisiosta, ei julkiksen rooli ole muodostunut riesaksi.

- Julkisuudella ei tee mitään tässä ammatissa, näkyvyydellä tekee. Ihmisten pitää tietää, kun kirja, elokuva, näytelmä tai kuunnelma ilmestyy. Työni tarvitsee näkyvyyttä. Sen sijaan minä en tarvitse julkisuutta.

Menestys tuli yllättäen

Kyrö pohtii Miелensäpahoittajan syntyä, joka lopulta johti valtavaan menestykseen.

- Ehkä jokin pieni ääni sisälläni sanoi, että ärtymisestä vanhasta miehestä voisi tulla jotain. Piti sitten katsoa, että onko näin. Ja onhan siitä muodostunut hämmäntävä kokonaistaideteos.

Näin voi todella sanoa. Kaksi elokuvaa on jo nähty valkokankailla, molemmat kassamenestyksiä. Jatkoa seuraa vielä tänä syksynä uuden kirjan ja MTV3-kanavalla joulukuussa alkavan tv-sarjan merkeissä.

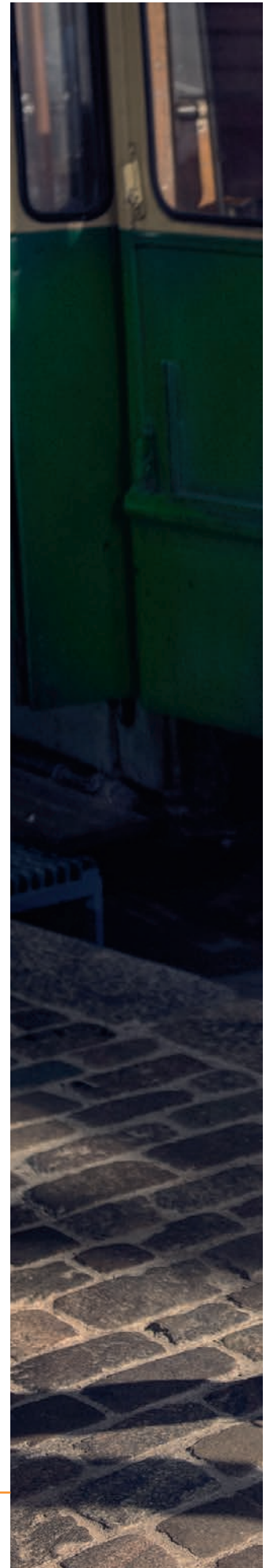
Miелensäpahoittajan suosio tuli Kyrön mukaan satuman ja oikean hetken avittamana. Hän ei yleensä suunnittele etukäteen mitään, saati usko ylläluonnolliseen - tai ehkä hieman siihen, että joskus asiat saattavat mennä vähän mystisesti.

Jo kymmenen vuotta ennen läpimurtoaan Kyrö teki kirjailijan töitä ammattimaisesti. Uransa alkuai-koina hän kirjoitti kolumneja myös *Motiivin* edeltäjään, *Kunta ja me* -lehteen.

Kolumnit olivat pidettyjä ja kirjat saivat hyviä arvosteluja, mutta myyntimenestyksiä ne eivät olleet.

- Henkeni pitimiksi kirjoitin kolumneja eri lehtiin. Tein niitä ihan mielelläni. Koin myös amatilliseksi velvollisuudeksi tehdä sitä, mitä osaan, hän sanoo.

- En kyennyt jäämään nojatuoliin punaviinilasien kanssa vain leikkimään kirjailijaa. □

2010

Miелensäpahoittaja ilmestyi

2003 ja 2007

Lasten syntymät

2014

Ensimmäinen Miелensäpahoittaja-elokuva

2018

llosia aikoja Miелensäpahoittaja-elokuva

2018

Ennen kaikki oli paremmin, Miелensäpahoittaja -kirja ja -tv-sarja ilmestyvät

Motiivini

OLETKO NIIN SANOTUSTI VANHANA SYNTYNYT?

On kyllä käynyt mielessä. Jotkut syntyvät väärään sukuuoleen, itse mietin sitä, olenko syntynyt väärään sukupolveen.

KERRO ESIMERKKI ASIASTA, JOKA ON PAREMMIN KUIN MIELENSÄPAHOITAJALLA 70-LUVULLA.

Mielensäpahoittajalle paras ja ainoa auto on vuoden -72 Voortti Eskortti. Eikä siinä mitään, ihan hyvä sekin on. Mutta kyllä oma Volvo vm 2010 on paljon parempi, kun siinä on ilmastointi.

POLITIIKKAAN?

Ei!

IKINÄ?

Ei!

Alueelta

Yhdistysten ilmoituksia alueittain. Kokous-, koulutus- ja tapahtumailmoitukset löytyvät myös jhl.fi/tapahtumakalenteri.

Etelä-Suomi

Lahden JHL 048

Sääntöm. syyskokous 28.11. klo 16.30 Ravintola Wanha Herra, Laaksokatu 17. Paikalla Lahden kaupunginhallituksen pj Pekka Komu. Kahvia ja pientä suolaista.

Espoon julkisten ja teknisten alojen työntekijät JHL 615

Sääntöm. syyskokous 1.11. klo 17 alkaen Espoon valtuustotalo, TV-studio (oves-ta sisään ja oikealta raput alas, tai kysy vahtimestarilta). Tarjolla pientä purtavaa ja mehua ja/tai kahvia.

Loviisan – Lovisa JHL 207

Sääntöm. syyskokous 6.11. klo 18 Varikolla, Porvoonkatu 5, Loviisa. Kahvitarjoilu.

Helsingin kaupungin talonrakentajat JHL 039

Sääntöm. syyskokous 8.11. klo 16 Toukolan ruokalan kabinetti, Hämeentie 115.

Vihdin kunnalliset JHL 300

Karjalaturnaus Suomi–Ruotsi 11.11. klo 17.30 Hartwall Areena Helsinki. Lippujen hinta 43€/kpl max. 2kpl. Yhd. järjestää ja kustantaa kuljetuksen. HUOM! Rajallinen määrä lippuja saatavilla, 40 nopeimmalle. Virkistystoimikunta arkisin klo 17-18 puh. 044 027 3007.

Palvelukeskus-liikelaitos ja Palmia Oy:n henkilökunta JHL 210

Sääntöm. syyskokous 12.11. klo 18 JHL toimitalo, auditorio, Sörnäisten rantatie 23. Ilm. 2.11. mennessä jhl210sihteeri@gmail.com.

Päijät-Hämeen koulutuskeskernin henkilökunta JHL 560

Sääntöm. syyskokous 12.11. klo 16.30 alkaen Salpauksen Kulinaaritalo, Svinhufvudinkatu 6 E. Kokouksessa mm. Im-valinnat, hallituksen jäsenten valinta ja pj:n nimeäminen. Ruokailun takia pyydämme ilm. ja erityisruokavaliot 7.11. mennessä marja-leena.kemppi@salpaus.fi.

Upinniemen yhdistys JHL 780

Sääntöm. syyskokous 13.11. klo 17 Upinniemen sotilaskodin kabinetti. Tarjolla pientä suolaista.

Vihdin kunnalliset JHL 300

Sääntöm. syyskokous 13.11.2018 klo 18.30 Virastotalo, A-sisäänkäynti, Asemantie 30, Nummela. Im-valinnat, asetu ehdokkaaksi viimeistään 31.10. sähköpostiin saamalla kaavakkeella tai ottamalla yhteyttä hallituksen puheenjohtajaan.

Pääkaupunkiseudun yksityisen sosiaali- ja terveysalan henkilökunta JHL 141

Sääntöm. syyskokous 14.11. JHL-talolla, Sörnäisten rantatie 23, Helsinki. Aloitetetaan ruokailulla klo 16.15. Varsinainen kokous alkaa klo 17. Yhd. nimenmuutos, vahvistetaan luottamusmiehet ja valitaan kaksi hallituksen varajäsentä.

Stara 004 JHL

Sääntöm. syyskokous 14.11. klo 17 Paasivuorenkatu 5 A.

Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan ammattiosasto JHL 805

Sääntöm. syyskokous 15.11. klo 17 ravintola Cantina West, Kasarmikatu 23. Mm. hallituksen uusi jäsen. Runsa ruoka- ja juomatarjoilu. Ilm. ei tarvita, tule vain paikalle.

Sysmän JHL 380

Sääntöm. syyskokous 15.11. klo 18 Kunnanvirastolla kirjaston tiloissa.

Raideammattilaisten osasto 51 JHL 1051

Lasten pikkujoulu 17.11. klo 13 Talvisirkus Rakkaus, Tanssiteatteri Hurjaruuth Kaapelitehtaan Pannuhalli, Tallberginkatu 1 P. Ilm. ja hlömäärä viim. 10.11. mennessä. 044 022 0776, timo.jelekainen@gmail.com.

Porvoon - Borgå 150 JHL

Syyskokous - höstmöte 19.11. klo 18 Café Gabriole, Piispankatu 30.

Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveysyhtymän JHL 145

Sääntöm. syyskokous 20.11. klo 18.45 Scandic Cityn (ent. Cumulus) kokous-tila, Kauppakatu 10, Lahti. Iltapalan vuoksi ilm. 12.11. viim. 044 205 6373 tai mirja.honkanen@phhyky.fi.

Lahden seudun teknisen alan työntekijöiden JHL 204

Sääntöm. syyskokous 20.11. klo 16.30, SDP-Sali, Hämeenkatu 7. Kahvitarjoilu.

Jorvin sairaalan 069

Sääntöm. syyskokous 20.11. klo 16 Jorvin sairaala, Turuntie 150, Espoo. Kahvitarjoilu. Osallistujille jaetaan elokuvaliput.

Helsingin lastensuojelijat JHL 023

Sääntöm. syyskokous 21.11. klo 16.30 Graniittilinnan kabinetti, Säästöpankinranta 6, kokouksessa tarjolla ateria. Kokouksen jälkeen osallistujien on mahdollisuus jatkaa iltaa teatterin merkeissä Arenan Pullo Cavaa ja aurinkoa. Näytöksessä, joka alkaa klo 19. Teatteri on varattu 20 lippua ja paikat varataan ilm.järjestyksessä. Järjestelyjen vuoksi ilm. (ilmoitathan samalla osallistutko vain kokoukseen vai myös teatteriin) 18.10. mennessä iina.jhl023@gmail.com.

Tie-Infra Etelä-Suomi JHL 002

Sääntöm. syyskokous 22.11. klo 18 Kiljavan opistolla, Kotorannantie 49 05250 Kiljava. Ruokatarjoilu.

Puolustushallinnon eteläinen Häme ry 788

Sääntöm. syyskokous 22.11. klo 18 Tiiron ABC, Paroistentie 1. Ruokailu.

Tuusulan kunnalliset JHL 224

Sääntöm. syyskokous 24.11. klo 14 Mäntymäen yhteistoimintatila, Luurikuja 1 (keltainen rakennus). Plm-vaali ja muita luottamushenkilövalintoja. Yhd. ruokailuun ilm. 19.11. mennessä taito.rasanen@tuusula.fi.

Lohjan sairaalan JHL 134

Sääntöm. syyskokous 28.11. klo 17.30 Lohjan sairaalan hallinnon kokoushuone 2, Sairaالاتie 8. Kahvitarjoilu.

Järvenpään JHL 213

Sääntöm. syyskokous 29.11. klo 18, Kahvila Cooperin kulma, Myllytie 11. Tarjolla kevyttä iltapalaa.

Rinnekodin henkilökunta JHL 598

Sääntöm. syyskokous 30.11. klo 17.30 Ravintola Red Onion, Vantaa, Myyrmäki. Valitaan toiminnantarkastajat. Kahvitarjoilu klo 17. Kokouksen jälkeen pikkujoulu samassa paikassa klo 19. Tervetuloisgöggit klo 18.30. Joulubuffet ruokajuomineen. Ilm. pikkujouluhin tapahtuu maksamalla 10 € ilm. maksu. Tilinumero: FI97 4260 0010 0046 92. Maksun saaja: Rinnekodin henkilökunta JHL ry, viesti maksuun: Pikkujoulu 2018/ilmoittautujan nimi. Viim. ilm. ja eräpäivä 16.11. Vahvistus tulee, kun maksu saapuu tilille. Paikat täytetään ilm. järjestyksessä. Lisät. 050 380 9536, laila.eertamo@rinnekoti.fi tai 050 304 7388, jani.rentola@rinnekoti.fi.

Helsingin lastensuojelijat JHL 023

Pikkujoulu 14.12. klo 18 Ravintola Ani, Telakkakatu 2. Pikkujoulujen omavastuu 10 € sis. buffetin ja ruokajuomat. Ilm. iina.jhl023@gmail.com. HUOM! Varmistat paikkasi pikkujouluhin ilmoittautumalla ja maksamalla omavastuun yhd. tilille.

Ympäristöntekijät JHL 846

Sääntöm. syyskokous 15.12. klo 13 JHL-opisto, Sörnäisten rantatie 23. Asiana mm. yhd. lakkauttaminen.

Itä-Suomi

Leppävirran JHL 269

Sääntöm. syyskokous 1.11. klo 18 Kunnanvirasto, Alakammari, Savonkatu 39. Kahvitarjoilu.

Varkauden JHL 167

Sääntöm. syyskokous 8.11. klo 18-20 Wanha Asema. Ilm. 31.10 mennessä Eeva Hiltunen 044 356 1060, ilm. myös erityisruokavaliosi. Kahvitarjoilu.

Kaavin kunnalliset työntekijät JHL 706

Sääntöm. syyskokous 8.11. klo 16 JHL:n toimisto, Iso-Oskari. Kahvitarjoilu.

Kuopion kaupungin JHL 862

Sääntöm. syyskokous 8.11. Lounas-

ravintola Aronia, Presidentinkatu 3.
Tilaisuus aloitetaan klo 17 ruokailulla.

Pohjois-Savon erityispalvelujen ammattiosasto JHL 125

tarjoaa jäsenilleen illan teatteriravintola Maximissa Kuopiossa 9.11. alkaen klo 17 ruokailulla. Illan esitys on Hansu ja Pirre - Mieleni mun tekevi. Sit. ilm. sihteerille 7.11. mennessä 040 595 7603.

Pohjois-Savon erityispalvelujen ammattiosasto JHL 125

Sääntöm. syyskokous 12.11. klo 17.30 ravintola Scandic Atlas, Haapaniemenkatu 22, Kuopio. Ruokatarjoilun vuoksi ilm. 8.11. mennessä 040 595 7603.

Iisalmen Kunnalliset JHL 206

Sääntöm. syyskokous 20.11. klo 18 Iisalmen Työväentalo, Pohjolankatu 11. Yhd. tarjoaa jouluruuan. Ilm. ruokailun vuoksi viestillä 12.11. mennessä Tiina 040 707 6430 tai Virpi 040 588 7803. Lisät. iisalmi206.jhlyhdistys.fi. Arvomme osallistujien kesken 50 € lahjakortin Väisäsen kotilihaan.

Servica JHL 863

Sääntöm. syyskokous 20.11. klo 16 SAK:n Kuopion kokoustilat, Vuorikatu 20, 3 krs. Kahvitarjoilu klo 15.30 alkaen.

Siilinjärven JHL 414

Sääntöm. syyskokous 21.11. klo 18 kunnantalon valtuustosalilla. Pää- ja varalim-valinnat ja vahvistetaan ala-kohtaiset luottamusmiehet. Kahvitarjoilu klo 17.30 alkaen.

Ylä-Savon Sote JHL 698

- Sääntöm. syyskokous 22.11. klo 18 Iisalmen terveyskeskuksen kokoustilalla Niva, 1. krs, Meijerikatu 2, Iisalmi. Ilm. viim. 18.11. mennessä 044 021 2913 tai sutinenanne@gmail.com.
- Pikkujoulut 14.12. klo 19 Kuopion musiikkikeskuksessa, ShoWhat-esitys. Hintaa jäsenille 20 € ja muille 70 €. Hintaan kuuluu kuljetus, lippu esitykseen ja väliaikatarjoilu. Kuljetus Iisalmen linja-autoasemalta lähtee klo 17. Sit. ilm. ruokavaliointien 14.11. mennessä sutinenanne@gmail.com tai Anu 044 021 2913. Maksu yhd. tilille viim. 5.12.

Kuopion yliopistollisen sairaalan JHL 124

Sääntöm. syyskokous 28.11. klo 16-18 KYS, rakennus 4, 0-krs, kokoushuone. Kahvitarjoilu.

Lieksan Kunnalliset JHL 174

Sääntöm. syyskokous 27.11. klo 17.30 kaupunginhallituksen kokoushuone, Pielisentie 3. Kahvitarjoilu.

Joensuun seudun JHL 310

Sääntöm. syyskokous 29.11. klo 17 Ravintola Elias, Kauppakatu 44. Pää- ja varapääluottamusmiesten sekä työyhteisöjen ja ammattialojen luottamusmiesten valinta ja vahvistaminen. Kokouksen jälkeen ruokailu vain ennakkoon ilmoittautuneille. Sit. ilm. 15.11 mennessä sirpa.havukainen@joensuu.fi, 050 380 2408.

Tohmajärven JHL 375

Pikkujoulut 24.11. klo 19 Ravintola Kotipirtti, Talluksentie 26, Tohmajärvi. Tarjolla maittava jouluruoka jäsenille ilmaiseksi ja avecille 10 €. Arvontaa! Sit. ilm. 040 505 7545 viim. 16.11.

Kaakkois-Suomi

Puumalan JHL 755

Sääntöm. syyskokous 12.11. klo 16.30 Kahvila Kuittinen, Keskustie 13, Puumala.

Etelä-Savon yksityiset JHL 140

Sääntöm. syyskokous 21.11. klo 17.30 Ravintola Amarillon kabinetti, Hallituskatu 5 Mikkeli. Kokouksen jälkeen ruokailu.

Länsi-Saimaan JHL 466

Sääntöm. syyskokous 21.11. klo 18 Lemminkäinen Koulukeskus, Punaportinkatu 7. Toimihenkilöiden puheenjohtaja, hallituksen jäsenet ja luottamusmiesten valinnat.

Savonlinnan seudun JHL 567

Sääntöm. syyskokous 22.11. klo 18 Hotelli Pietari Kylläinen, kabinetti, Olavinkatu 15. Kokouksessa mukana aluetoimitsija Juha Järvinen JHL:n Kaakkois-Suomen aluetoimistolta kertomassa ajan-kohtaisista asioista. Päätetään mm. mihin jäsenetukseen yhdistyksen varat riittävät v. 2019. Kokouksen päätteeksi tarjotaan pientä iltapalaa.

Raideammattilaisten osasto 1009 JHL

Sääntöm. syyskokous 24.11. klo 12 ABC liikenneasema Pieksämäki. Ruokailu kokouksen jälkeen.

Raidammattilaisten osasto 9 JHL 1009

Jouluruokailu 8.12. klo 17 Pöyhölän papipilassa, Pöyhöläntie 170, Pieksämäki. Ruokailun hinta 20 €. Ilm. 24.11. mennessä Heikki Sopaselle 044 013 1339.

Savonlinnan seudun JHL 567

Pikkujoulut 24.11. Wanhalla Casino/Savonlinnasali. Savonlinnan teatteri esittää nauruhermoja kutkuttelevan

Radio XLinna -revyyen Pikkujoulupaketti sis. klo 17 alkavan ruokailun Wanhalla Casinolla ja klo 19 alkavan revyyen. Yhd. jäsenille jää omavastuuosuudeksi 30 € / hlö ja avecit 59,50 €. Sit. ilm. Seppo Reposelle 10.10.-8.11.2018 arkisin klo 17-20.

Lappi

Meri-Lapin JHL 052

Sääntöm. syyskokous 22.11. klo 18 toimistolla, Torikatu 2, Kemi. Tarjolla iltapalaa. Ilm. outi.korvela@lpsph.fi.

Lapin varuskuntien JHL 075

Pikkujoulu 16.11. klo 18.30 Ravintola Valdemar, Rovaniemi. Yhd. tarjoaa joulun aterian sekä musiikillisen joulushow:n sketseineen. Sodankylän henkilöille on varattu huoneet Skandic Pohjanhovi hotellista, omavastuu 20 €. Sit. ilm. 2.11. mennessä 040 734 1129.

Pohjois-Suomen lentoasemat JHL 662

Sääntöm. syyskokous ja pikkujoulu 17.11. klo 17 Lapin aluetoimisto, Rovakatu 20-22 A. Kokouksen jälkeen pikkujouluruokailu. Ilm. 10.11. mennessä henri.pellonpaa@finavia.fi.

Rovaniemen opetusalan yhdistys JHL 596

Syyskokous ja pikkujoulu 17.11. klo 17 alkaen Havukka-kota, Hiihtomajantie. Kokouksen jälkeen on ruokailu, johon ilm. 7.11. mennessä Ilm. myös mahdoll. allergia/erityisruokavaliota tarja.suopajarvi@redu.fi.

Lapin aluehallinnon henkilöstö yhdistys JHL 636

Sääntöm. syyskokous 21.11. klo 16 Lapin ELY-keskus, kokoushuone Saana. Tarjoilun vuoksi sit. ilm. ja tieto mahdollisesta erikoisruokavaliosta 16.11. mennessä eija.katajakumpu@ely-keskus.fi.

Oulu

Limingan JHL 531

Sääntöm. syyskokous 7.11. klo 18 Halpa-Halli Liminka, Mutkalankaari 3. Ilm. 31.10 mennessä 040 732 8000.

Yksityisten alojen JHL 149

Sääntöm. syyskokous 8.11. klo 17.30 Ravintola Hai Longissa, Isokatu 8 Oulu. Ruokatarjoilun järjestämiseksi sit. ilm. 4.11. mennessä yhd. kotisivulla jhl149.jhlyhdistys. Hallitus kokoontuu samassa paikassa klo 17.

Oulun yliopistolaiset JHL 734

Sääntöm. syyskokous 15.11. klo 17 Oulun Keilahallilla, Isokatu 97. Kokouksen yhteydessä ruokailaan ja sen jälkeen keilataan. Sit. ilm. 9.11. mennessä helena.karjalainen@oulu.fi tai txt 040 961 4945.

Hintan tiemiesten JHL 455

Sääntöm. syyskokous klo 15 Raksila, Oulu. Ruokailu ja kokouksen jälkeen Kärppä-peli. Ilm. 040 589 5875.

Kempeleen JHL 680

Sääntöm. syyskokous 19.11. klo 18 Linnakankaan koulu, Linnakaarto 20. Tarjolla pientä purtavaa ja kahvia.

Oulun kaupungin toimen- ja viranhaltijat JHL 379

Sääntöm. syyskokous 20.11. klo 17 SAK:n aluepalvelukeskuksen kahvio, Mäkelininkatu 31, 5. krs. Kokoukseen osallistuneiden jäsenten kesken arvomme 5 kpl Starin elokuvateatterilippuja. Kahvitarjoilu.

Vieskan terveydenhuolto- kuntayhtymä JHL 332

Sääntöm. syyskokous 23.11. klo 19. Ravintola Lounatuuli, Tulolantie 23, Ylivieska. Kokouksen jälkeen jouluruokailu. Ilm. 19.11. mennessä 040 079 6683.

Julkisten ja hyvinvointialojen Oulun yhdistys JHL 334

Sääntöm. syyskokous 23.11. klo 19 Ravintola Vanha Paloasema, Viinilholvikabinetti Kauppuriinkatu 24. Ilm. 16.11. mennessä jari.tilus@gmail.com.

Oulun kaupungin työntekijät JHL 024

Sääntöm. syyskokous 28.11. klo 18 SAK:n aluepalvelukeskuksen kahvio, Mäkelininkatu 31, 5. krs. Kahvitarjoilu.

Pohjanmaa

Teuvan ja Kaskisten JHL 452

Sääntöm. syyskokous 8.11. klo 18 Porvarintie 51, 64700 Teuva.

Vaasan kaupungin kunnalliset JHL 127

Sääntöm. syyskokous 26.11. klo 18 Kotirannan työväentalo, Kustaalantie 85. Teesebotnia Oy sekä Micobotnia Oy Im-valinnat. Ilm. kotisivujen kautta 19.11. mennessä.

>>>

Pääkaupunkiseutu

Helsingin liikennealan eläkeläiset ry

Kokous 1.11. klo 16 HKL Vallilan varikon ravintola Hämeentie 86, Helsinki.

Helsingin varhaiskasvatus JHL 081

Sääntöm. syyskokous 2.11. klo 18 Kulosaaren kartano, Kipparlahden silmukka 5. (Herttoniemen- tai Kulosaaren metroasemalta n. 500m kävely). Pientä suolaista ja kahvitarjoilu alk. klo 17. Saunat lämpimänä klo 19-22. Mahdollisuus makkarapaistoon ja mukavaan yhdessäoloon. Mukaan tarvittavat pyyhkeet, omat saunajuomat ja iloiset mielen. Ilm. ja erityisruokavaliot 31.10. mennessä tarja.thaci@jhl81.fi tai iit.puhelimitse 045 346 4622.

Hallinnon, tietotyön ja tukipalvelujen ammattilaiset JHL 872

Jäsenkokous 7.11. klo 17.30-20, kokoushuone 302-303, Paarivuorenkatu 5 A, (Hakaniemi). Kokouksessa valitaan toimihenkilöt., vahvistetaan toimintasuunnitelma ja talousarvio v. 2019. Tarjoilun vuoksi ilm. 26.10. mennessä jhl240@outlook.com.

JHL:n henkilökunta ry 014

Sääntöm. syyskokous 8.11. klo 15.15 kokoustila Harmaa graniitti, JHL-talo, Sörnäisten rantatie 23. Kokouksen jälkeen luento työterveyshuoltoista, luennoitsija Anne Ranta. Kahvitarjoilu, ilm. etukäteen heidi.soiluva@jhl.fi.

Helsingin opetustoimen henkilöstö JHL 133

Sääntöm. syyskokous 13.11. klo 17 Karjalatalon Ravintola Karelia, Käpylänkujat 1. Sit. ilm. tarvitaan ennakon tilattavan ruokailun vuoksi 31.10. mennessä jhl133hallitus@gmail.com.

Helsingin mielenterveys-työntekijät JHL 580

Sääntöm. syyskokous 15.11. klo 17-20 ravintola Kaarti. Ilm. yhd. kotisivujen kautta [helsinki580.jhlyhdistys.fi/jasenuone/tapahtumat-ja-galleria/ilmoittautumislomake](https://helsinki580.jhlyhdistys.fi/jasenuone/tapahtumat-ja-galleria/ ilmoittautumislomake). Ei henkilövalintoja. Yhd. tarjoaa jäsenille illallisen.

Helsingin sosiaali- ja terveysalan hoitohenkilöstö 398

Sääntöm. syyskokous ja pikkujoulut 16.11. klo 17 Ravintola Vlatava, Havel-kabinetti, Elielinaukio 2, Helsinki. Hallituksen täydentäminen. Kokouksen pikkujoulut illallisen merkeissä. Yhd.

tarjoaa kokoukseen osallistuneille jäsenilleen illallisen. Paikalla joulupukki, tuothan nimettömän, pienehkön lahjan, arvoltaan noin 5 €. Tied. ja sit. ilm. allergiatietoineen 31.10. mennessä pirkko.makela@hotmail.fi tai 041 533 7259.

Länsi-Uudenmaan Sairaala-yhdistys JHL 063

Sääntöm. syyskokous 28.11. klo 18 Strandis. Ilm. tarja.ekberg@hus.fi tai 0500 618 245 viim. 23.11. - Stadgeenligt höstmöte 28.11 kl 18 Strandis. Anmälingar tarja.ekberg@hus.fi eller tel 0500 618 245 senast 23.11.

Espoon kaupungintyöntekijät JHL 197

JHL/eläkeläiset, pikkujoulu 10.12. klo 13 Hotelli Lepolampi, Kivilammentie. Tarckemat tied. ja ilm. 10.11. Ritva Hansen 040 066 8458. Pankkitiliin numero FI 56 5723 8120 0554 37.

Helsingin Yliopistollisen Keskussairaalan Henkilökunta JHL 035

Sääntöm. syyskokous 21.11. klo 17 Paasitorni, HTY-talo. Paasivuorenkatu 5 A. Jäsenkokous vahvistaa ehdokasasettelut. Kahvitarjoilu.

Satakunta

Eurajoen kunnalliset JHL 537

Sääntöm. syyskokous 8.11. klo 18 Luvian vanhustentalojen kerhohuone, Pappilantie 7-9. Kokouksen alustajana Kunnanvaltuusto pj Ilona Sjöman. Iltapalatarjoilu.

Nakkilan kunta-alan ammatityhdistys JHL 374

- Sääntöm. syyskokous 19.11. klo 18 OP:n kokoustilassa. Lm-valintojen vahvistaminen.
- Jäsenetuna pizzapäivät 14.-15.11. Vanhassa Kirjakaupassa. Voit noutaa pizzan 3:lla täytteellä, kuittaus paikalta löytyvään vihkoon. Jäsenkortti tarkastetaan.

Uvilan JHL 465

- Sääntöm. syyskokous 15.11. klo 18.30, Friitalan yhdistystalo, Koulukuja 17. Kahvitarjoilu. Hallitus klo 17.30.
- Pikkujoulu 1.12. Hotelli Hiittenharjulla. Tapahtuma on tarkoitettu jäsenille ja heidän seuralaisilleen. Illallinen buffet-pöydästä klo 19. Esiintyjänä Yölintu. Lähtö Uvilan kirjastolta klo 18 paluu samaan paikkaan. Hinta jäsenille 30€, muille 49€, sis. ohjelman, illallisen, narikan ja kuljetuksen. Sit. ilm. ja maksut 8.11. mennessä pirjo.enonkoski@ulvila.fi

tai 050 533 5704. Tilinumero: FI97 5700 2040 0390 81.

Harjavallan kunnalliset JHL 272

Sääntöm. syyskokous 27.11. klo 18 Ravintola Hakuninmäki, Rantalankatu 6. Vieraana Outi Kortelainen. Tarjoilun vuoksi ilm. 9.11. mennessä Riitta 040 515 4410 tai Sari 040 565 2751 (mieluisimmin klo 14 jälkeen).

Porin KTV:n sairauskassa

Kassankokous 29.11. klo 18 Scandic Pori, Itsenäisyydenkatu 41. Kahvi klo 17.30.

Porin teknisen alan henkilöstö JHL 173

Jäsenille lippuja PTS:n ja Suvi Teräs-niskan joulukonserttiin 29.11. Keski-Porin kirkossa seuraavasti: jäsen 5 €, seuralainen 25 €. Lippuja rajoitetusti. Ilm. 21.11. mennessä 02 621 2046 minna.makinen@porienergia.fi tai 044 701 2530 reijo.astokari@pori.fi.

Sisä-Suomi

Tampereen kaupungin toimistoalan henkilöstö JHL 249

Sääntöm. syyskokous 21.11. klo 17 yhd. toimisto, Satakunnankatu 30 C 7. Osallistujien kesken arvonta. Kahvitarjoilu, alkaen klo 16.30

Tiealan yhdistys JHL 699

Sääntöm. syyskokous 3.11. klo 13 alkaen JHL:n aluetoimisto, Rautatienkatu 10, 7. krs. Kokouksen päätteeksi ruokailu.

Pirkanmaan yksityisen sosiaali- ja terveysalan henkilöstö JHL 538

Sääntöm. syyskokous 10.11. klo 14 ravintola Astor, Aleksis Kiven katu 26. Ruokailu klo 15, vaihtoehdot sitruunabroileri, loistelohi beurre blanc tai karitsan Entrecote, punaviinikastike. Maitosuklaamousse kakkua & vadelma-coulis, kahvi/tee. Ilm. viim. 31.10. mennessä 044 363 4538 (ei txt) tai pysty.ilmoittautumiset@gmail.com.

Tampereen Yliopistollisen sairaalan JHL 139

Sääntöm. syyskokous 12.11. klo 16 TAYS Palvelutalo kokoushuone 2, Teiskontie 35. Lm-valintojen vahvistaminen. Tilaisuudessa kahvitarjoilu.

Jyväskylän JHL 616

Sääntöm. syyskokous 14.11. klo 18 alkaen kansalaistoiminnan keskus Matara, Tourujoki-sali, Matarankatu 4. Kahvitarjoilu.

Nokian JHL 105

Sääntöm. syyskokous 14.11. klo 18 Pikkupipurissa.

Saarjärven Seudun JHL 444

Sääntöm. syyskokoukseen 20.11. klo 18 Paavontupa, Oppitie 2. Kokouksessa arvontaa. Kokouksen alussa puhujana kansanedustajaehdokas Jukka Hämäläinen.

Länsi-Suomen ev.lut. seurakuntien henkilöstö JHL 489

Sääntöm. syyskokous 23.11. klo 17 Tähti Areena, Ilmailunkatu 20, Tampere. Tarjolla iltapalaa. Kokoukseen osallistuneille liput Iskelmä Pikkujouluhin Tähti Areenalle. Paikkoja rajoitetusti. Ilm. 9.11. mennessä txt 040 804 8158 tai anu.myllarinen@evl.fi.

Tampereen Sähkölaitos Oy henkilökunta JHL 120

Sääntöm. syyskokous 26.11. klo 16 Hautausmaankatu 6. Kahvi- ja viileipätarjoilu.

Valtakunnallinen

Oikeushallinnon toimihenkilöt JHL 785

Sääntöm. syyskokous 6.11. klo 17 Helsingin ulosottovirasto, Mäkelänkatu 2 A, 4.krs. Helsinki. Tilaisuudessa tarjolla kakkukahvit yhdistyksen 40 v -juhlan kunniaksi. Ilm. 30.10. mennessä satu.aikioniemi@oikeus.fi.

Suomen Haastemiehet JHL 808

Sääntöm. syyskokous klo 12.30 Ravintola Alia, Mustikkamaankuja 1, Helsinki. Kokouksen jälkeen ruokailu. Ilm. 31.10. mennessä jari.jokinen@oikeus.fi.

Raideammattilasten osasto 101 JHL 1101

Sääntöm. syyskokous 17.11. klo 17 Silja Europalla laivan kokoustiloissa. Ilm. 31.10. mennessä pj Antti Ahonen: 040 866 1491 mieluiten txt tai antti.ahonen@vr.fi. Viestissä henkilön nimi sekä syntymäaika. Omavastuu 20 €, joka maksetaan yhd. tilille FI48 1132 3000 4051 03. Viestikenttään maksajan nimi. Omavastuusuutta ei palauteta peruutustapauksissa ilman lääkärintodistusta. Voimassa oleva matkustusasiakirja mukaan. Lisät. 101.jhlyhdistys.fi.

Varsinais-Suomi

Kaarinan kunta-alan ammattiyhdistys JHL 299

Sääntöm. syyskokous 1.11. klo 18
Kaarinan lukion ruokasali, Voivalantie 7-9. Kahvitarjoilu.

Turun lastenhoito- ja kasvatusalan yhdistys JHL 065

Sääntöm. syyskokous 12.11. klo 18.30 Hansasali, Puutarhakatu 45. Mahdolliset sääntömuutosasiat ja lm-valinta. Kokouksen jälkeen nautimme herkullisen keittiömestarin iltapalan. Ruokatarjoilun järjestämisen vuoksi ilm. 5.11. mennessä 040 162 7947 txt tai tini.vehvilainen@turku.fi. Ilm. mahd. ruoka-aineallergiat myös.

Suur-Salon JHL 087

Sääntöm. syyskokous 14.11. klo 18
Salon seudun ammattiopisto, Taitajankatu 6. Lm-valintojen täydentäminen. Kahvitarjoilu klo 17.30 alkaen.

Lounais-Suomen infra JHL 671

Sääntöm. syyskokous 15.11. klo 18
Neste Lieto, Haimiontie 25, Vanhalinna.

Turun seudun kunnalliset vapaa-aikatyöntekijät JHL 623

Sääntöm. syyskokous 17.11. klo 15
Nuorten Taide- ja Toimintatalo Vimma, Aurakatu 16. Kokouksen

jälkeen yhd. tarjoaa ruokailun ravintola Juliniassa, Linnankatu 18. Ilm. ruokailuun viim. 5.11. mennessä tuire.hartikainen@turku.fi. Lisät. jhl623.fi.

Liedon JHL 557

Sääntöm. syyskokous 21.11. klo 18
Palvelukeskus Ruska Hyvättyläntie 9. Kahvitarjoilu.

Varsinais-Suomen Erityishuoltopiirin työntekijät JHL 481

Sääntöm. syyskokous 21.11. klo 18
Ravintola Julinia, Linnankatu 18, 4. krs, Turku. Kokouksen jälkeen on ruokatarjoilu, joten ilm. pyydetään 12.11. mennessä paivi.jaakkonen@kto-vs.fi.

Turun kunnantyöväen ammattiosasto JHL 025

Sääntöm. syyskokous 22.11. klo 18
ammattiosaston toimistolla, Tuureporinkatu 17 C. Kahvitarjoilu.

Julkisalan ammattilaiset Turku JHL 036

Sääntöm. syyskokous 27.11. klo 18 yhd. toimisto, Yliopistonkatu 2 K. Kahvitarjoilu.

Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymän henkilökunta JHL 114

Sääntöm. syyskokous 27.11. klo 17
TYKS-T- sairaalan Lahesmaa Sali, Hämeentie 11, Turku. Vahvistetaan lm-vaalien tulos.

Kahvitarjoilu ennen kokousta klo 16.45. Tarjoilun vuoksi ilm. 22.11. mennessä lyyti.in/Syyskokous_JHL114. Lisät. 040 500 3398 janne.sjolund@tyks.fi tai.

Turun ammatillisen opetustoimen henkilökunta JHL 495

Sääntöm. syyskokous 28.11. klo 16.30
Lemminkäisenkatu 14-18 B (DataCity). 1. krs, ravintola Amistoteles.

Raideammattilaisten Varsinais-Suomen osasto 201 JHL

Sääntöm. syyskokous 28.11. klo 18
Kortteliravintola Kerttu, kokous-/saunatila alakerta, Läntinen Pitkäkatu 35, Turku. Kahvitarjoilu.

Ilmoitusten jättäminen

Yhdistysilmoitukset jätetään osoitteessa jhl.fi/toiminta/jarjestotoiminta/yhdistykset/laheta-tapahtuma.

Mikäli haluat kokousilmoituksen lehteen, täytä lomakkeen kohta 3, jossa ruksaat kohdan "Haluan tapahtuman myös Motiivi-lehteen".

In memoriam

Pitkän linjan ammattilainen on poissa

JHL-läisten koulunkäynninohjaajien ja koulunkäyntiavustajien hyvin tuntema ja arvostama Marjut Sjöholm kuoli sairauden uuvuttamana 6. lokakuuta 2018. Hän oli syntynyt 1951.

Marjut Sjöholm teki pyyteettömästi töitä ammattikuntansa puolesta. Hän toimi liiton nimeämänä jäsenenä Opetushallituksen työryhmässä koulunkäyntiavustajien ammattitutkintoa uudistettaessa ja oli luomassa ensimmäisiä perusteita alan erikoisammattitutkintoon sekä myöhemmin uudistamassa koulunkäynnin- ja aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaajan erikoisammattitutkinnon perusteita. Lisäksi hän oli jäsenenä valtakunnallisessa koulunkäynnin tukitehtävien tutkintotoimikunnassa.

Sjöholmin kyvykkyys ja sitoutuminen tunnustettiin myös Helsingin opetusvirastossa, ja hänet kutsuttiin ammattikuntansa edustajana erilaisiin työryhmiin. Sjöholmin aloitteesta Helsinkiin luotiin koulunkäyntiavustajien aluevastaavajärjestelmä, tiettävästi ainoa laatuaan Suomessa.

Panoksellaan Marjut Sjöholm nosti koulunkäynninohjaajien ja -avustajien ammatillista arvostusta ja myötävaikuttanut oppilaiden oppimistuloksiin ja koulunkäynnin sujumiseen.

Marjutia lämmöllä ja kaipauksella muistavat entiset työtoverit ja aluevastaavat

Tiina Ilman, Jutta Nordberg,
Marja-Liisa Holmström,
Merja Patokoski,
Seija Visuri ja Arja Horn

KAIKKEA
KIVAA JHL-SHOPISTA
SYKSYN VARALLE!

- Mukavia vaatteita syksyn ulkoiluhetkiin
- Näppärä reppu, oma lokero myös läppärielle
- Teräksinen muki pitää juomasi lämpimänä
- Kokoonlaitettava sateenvarjo

JHL.FI/JHL-SHOP

MINÄ

Mies ja lapio

Hietaniemen hautausmaan uurnahaudat kaivetaan käsin, samoin sankarivainajien ja merkkimiesten hautakummut. Lapion varressa on haudankaivaja Rami Hooli. Hän valmisti viimeisen leposijan myös presidentti Mauno Koivistolle.

teksti Ulla Puustinen kuva Sami Perttilä

RAMI HOOLI
syntynyt 1974

KOTIPAIKKA
Helsinki

AMMATTI
erityisammattimies

TYÖNANTAJA
Helsingin
seurakuntayhtymä

PERHE
vaimo ja 2 lasta

HARRASTUKSET
levytankojuoppa

7

sisarusta

15

km
työmatka

180

cm
pitkä

42

työkengän-
koko

1

pomo,
20
työkaveria

2,5

tuntia
kestää
arkkuhaudan
kaivaminen

10 000

askelta
työpäivän
aikana

1500

urnahautaa
vuodessa

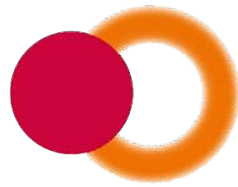
0

luottokorttia

8

euroa
lompakossa

Kaverina hautausmaalla on huuhkajia, kettuja, rusakoita, jäniksiä – kerran peurakin.

Huolellisesti tehty hakemus – nopeampi käsittely

Parhaiten nopeutat hakemuksesi käsittelyä, kun täytät hakemuksen huolella, ja tarkistat lisäksi että kaikki tarvittavat liitteet tulevat mukaan. Kun lähetät hakemuksen eWertti Nettikassan kautta, tulee hakemuksesi kassalle nopeammin kuin perinteisen postin välityksellä. Myös sähköisessä muodossa olevat lisäselvitykset ja liitteet kulkevat nopeasti eWertti Nettikassan tai Hakemusliitteet -palvelun kautta.

Kassa tekee hakemusten täydennyspyynnöt joko puhelimitse tai kirjeitse. Tietoturvasyistä selvityspyynnöjä ei voida lähettää sähköpostitse. Sinun on kuitenkin itse mahdollista valita eWertti Nettikassassa, haluatko työttömyyskassan lähettämät lisäselvityspyynnöt perinteisenä kirjepostina vai sähköisenä kirjeenä. Kun annat eWertti Nettikassassa luvan sähköisten kirjeiden lähettämiseksi, saat tiedon tarvittavista selvityksistä nopeammin.

Milloin hakemukseni on käsittelyssä?

Oman hakemuksen käsittelytilanteen seuraaminen on helppoa. Käsittelytilanne-palvelu löytyy osoitteesta jhl.fi/tyottomyyskassa, tai vaihtoehtoisesti voit soittaa eEmeli Puhelinkassaan. Kummastakin saat tiedot kassan yleisestä

käsittelytilanteesta, eli sen, minä päivänä saapuneita hakemuksia parhaillaan tehdään. eWertti Nettikassasta saat tietoa oman hakemuksesi käsittelyvaiheesta vielä tarkemmin (saapunut, odottaa, käsittelyssä, valmis).

Hakemukset on Käsittelytilanne-palvelussa jaoteltu kolmeen eri tyyppiin:

- 1) uudet ansiopäiväraahakemukset (ensimmäinen hakemus, tai edellisestä maksusta on kulunut yli 6 kk)
- 2) jatkohakemukset (päättö maksamisesta on jo annettu, tai edellisestä maksusta on alle 6 kk)
- 3) soviteltavat jatkohakemukset (hakujaksolla on työpäiviä).

Käsittelytilanne-palvelussa voit verrata oman hakemuksesi saapumispäivää kassassa työn alla olevien hakemusten päivämäärään. Tilanne päivittyy palveluun tunnin välein. Toisinaan päivämäärät vaihtuvat hitaasti, koska eri päivien hakemuskäärissä on suurta vaihtelua.

Esimerkiksi maanantaisin saapuu runsaasti jatkohakemuksia, ja kuun vaihteessa on soviteltavissa jatkohakemuksissa aina selkeä piikki. Se, että päivämäärä ei palvelussa jonain päivänä muutu, johtuu siis siitä, että kyseisenä päivänä on kassalle tullut erityisen paljon hakemuksia.

Laki ja saapumisjärjestys määräävät

Hakemukset käsitellään työttömyyskassassa saapumispäivän mukaisessa järjestyksessä. Työttömyysturvalain mukaan päätös työttömyysetuudesta on annettava viimeistään

30. kalenteripäivänä hakemuksen saapumisesta. Jos hakemus on puutteellinen, päätös on annettava viimeistään 14. kalenteripäivänä siitä, kun kassalla on käytettävissään tarvitsemansa tiedot. Jotta määräajoissa voidaan pysyä, on tärkeää, että hakemukset käsitellään saapumisjärjestyksessä. Lainsäädäntö määrää rajoitteet, eikä käsittelyä voi valitettavasti nopeuttaa esimerkiksi soittamalla. Kassa ei voi käyttää tarveharkintaa, eikä siirtää hakemusta jonossa. Kassan päätöksen voi hakea muutosta sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnalta. Muutoksenhakulautakunnan päätöksestä voi valittaa edelleen vakuutusosastoille.

tyottomyyskassa.jhl.fi/ohjepankki/hakuohjeet

Kun tarvitset ohjeita hakemuksen täyttämiseen, käy kyseisellä sivulla!

Ohjepankista löytyy eri tilanteisiin liittyvät hakuohjeet kätevästi yhdestä paikasta.

eWertti Nettikassa on sähköinen asiointipalvelu, jonka kautta voit lähettää hakemukset ja ilmoitukset työttömyyskassaan itsellesi parhaiten sopivana ajankohtana.

Julkisten ja hyvinvointialojen työttömyyskassa

Postiosoite: PL 100, 00531 Helsinki
Sähköposti: tkassa@jhl.fi

eEmeli Puhelinkassa päivystää kellon ympäri numerossa **010 190 300** ja henkilökohtaisesti maanantai-perjantai klo 9-14. eEmelissä saat ohjeita, voit tehdä kokonaan työttömän jatkohakemuksen, sekä tiedustella maksupäivää ja käsittelytilannetta.

(Hinta kiinteästä verkosta soittaessa paikallisverkkomaksu ja matkapuhelinverkosta soittaessa oman operaattorin hinnoittelun mukaan)

Köyhän karkkipäivä on yksi laku

Suomessa on noin 60 000 palkkatyötä tekevää köyhää. Helsinkiläinen koulunkäyntiavustaja Katariina Richter on yksi heistä.

teksti Ulla Puustinen kuvat Vesa Laitinen

Koulunkäyntiavustaja **Katariina Richter**, 55, sanoo olleensa lähes aina köyhä mutta ei juuri koskaan katkera. Paitsi kerran.

- Se oli silloin, kun tyttäreni sai ensimmäisen kesätyöpaikkansa ja mahdollisuuden tienata omaa rahaa. Hänen kesäansionsa nostivat kotitalouden kuukausitulot kriittisen rajan yli, ja Kela peri takaisin kesältä maksamansa asumistuen.

Tapauksesta on jo joitain vuosia, mutta Richter muistaa sen kuin eilisen päivän.

- Olisiko pitänyt sanoa tyttölle, että älä ota kesätyötä vaan loisi himassa? En tietenkään sanonut! Lopputulos oli, että maksoin tavallaan hänen kesätienestinsä. Kun pienituloinen yrittää jollain lailla kohentaa tilannettaan, systeemi rankaisee ja ottaa toisesta päästä pois, hän puuskahtaa.

Tätä nykyä tytär asuu omillaan ja on valmistumassa kättilöksi. Myös 19-vuotias poika tekee muuttoa kotoa, vaikka äiti hiukan toppuutteleekin.

- Pienipalkkaisena yksinhuoltajana tiedän, kuinka tiukassa raha on. Kannustan häntä säästämään etukäteen, jotta vuokranmaksu varmasti hoituisi, Richter sanoo.

Reippaasti alle mediaanitulon

Tilastokeskuksen mukaan pienituloiseksi luokitellaan henkilöt, joiden kotitalouden käytettävissä olevat tulot kulutusyksikköä kohden ovat pienemmät kuin 60 prosenttia kaikkien kotitalouksien mediaanitulosta. Kulutusyksiköitä laskettaessa kotitalouden ensimmäinen aikuinen saa arvon yksi ja seuraavat yli 13-vuotiaat arvon 0,5. Alle 13-vuotiaiden arvo on 0,3 kulutusyksikköä.

Koko väestön mediaanitulo oli viime vuonna 2 010 euroa nettona kuukaudessa - niinpä yksin elävän köyhyysraja on 1 210 euroa kuukaudessa, noin 14 500 euroa vuodessa. Yhden aikuisen ja kahden alle 13-vuotiaan lapsen kotitaloudessa kulutusyksiköiden määrä on 1,6 ja köyhyysraja hiukan vajaa 2 000 euroa.

Tilastollisesti Richter alittaa rajan, sillä vuosikaudet hän pyörity kolmen hengen taloutta noin 20 000 euron vuosibudjetilla. Tulot koostuivat

noin 1 200 euron nettopalkasta sekä asumistuesta, lapsilisistä ja Kelan elatustuesta.

Koska Richter on tehnyt lähes koko avustajauransa vajaata työaikaa, hänelle on ajoittain maksettu myös soviteltua päivärahaa. Sitä saa, jos työaika on alle 80 prosenttia alan enimmäistyöajasta (38,45 tuntia).

- Mieluummin olen kuitenkin anellut lisätunteja iltapäiväkerhosta ja etsinyt kesäkeskeytyksen ajaksi töitä, hän kertoo.

Käytännössä yhtälö on tarkoittanut jatkuvaa säästöliekillä elämistä.

- Lapset oppivat jo pienenä, että meidän perheen karkkipäivä tarkoittaa yhtä lakua.

Richter ei ole ainoa lajissaan, sillä alle 18-vuotiaista helsinkiläisistä noin 12 prosenttia asuu köyhyysrajan alittavissa perheissä. Koko maassa heitä on yli 130 000.

Saksa varoittava esimerkki

Mitä tiedämme työssäkäyvistä köyhistä, sellaisista kuin Katariina Richter? Kysytään asiaa Jyväskylän yliopiston tutkijalta **Mikko Jakoselta**, joka on perehtynyt tähän ryhmään.

- Tilastokeskuksen aineiston perusteella heitä on suhteellisen vähän, noin 60 000, mikä tarkoittaa noin kolmea prosenttia työvoimasta. Puolet heistä käy palkkatyössä ja toinen puoli on itsensä työllistäviä ja yksinyrittäjiä, hän kertoo.

Työssä käyvät köyhät koostuvat lähinnä palveluja hoitoalalla työskentelevistä sekä muissa matalapalkka-ammateissa toimivista. Tyypillisiä ammatteja ovat lähihoitajat, lastenhoitajat, perhepäivähoitajat, siivoojat, laitoshuoltajat, kaupan kassat ja myyjät, ruokapalvelutyöntekijät sekä koulunkäynninohjaajat ja koulunkäyntiavustajat.

- Yhteistä on se, että vaikka he saavat palkan lisäksi erilaisia sosiaalietuuksia, he ovat silti köyhyysrajan alapuolella, täsmentää Jakonen.

Todellisuudessa riskiryhmässä on paljon suurempi joukko, noin 300 000-400 000 ihmistä.

- Heillä on pieni palkka, mutta sosiaaliturvan ansiosta he nousevat juuri ja juuri köyhyysrajan yläpuolelle. Tähän joukkoon kuuluu

*– Annan työlleni
paljon, mutta
palkallani en tule
kunnolla toimeen.*

KATARIINA RICHTER on säästänyt ruokamenoissa kasvattamalla vihannekset ja juurekset itse Helsingin Suursuon vuokrapalstalla. Kuva on otettu Käpylän peruskoulun kasvitahassa.

– Poika on iäti katkera siitä, ettei rahanpuutteen takia voinut harrastaa jääkiekkoa.

etenkin pätkä- ja keikkatyöläisiä sekä osa-aikatyötä ja vajaata työaika tekeviä.

Palkkatulon ja sosiaaliturvan yhdistelmän varassa elävien määrä on 2010-luvulla kasvanut siitä yksikertaisesta syystä, että osa-aika- ja pätkätyöt sekä nollatuntisopimukset ovat yleistyneet.

- Ääriesimerkkinä tästä kehityksestä voi pitää Saksaa, jossa lähes kaikki uudet työpaikat ovat niin sanottuja ”minijobeja”. Ne ovat niin pieni-palkkaisia, että niillä ei ole tarkoitukseen tulla toimeen, Jakonen huomauttaa.

Hävikkiruokaa ja omia pottuja

Pääkaupunkiseudulla ja etenkin Helsingissä asuminen haukkaa suuren osan tavallisen palkansaajan tuloista. Tämä pätee myös Richteriin.

- Maksan kaupungin vuokratulosta 799,84 euroa kuussa sekä vesimaksun. Vaihdaisin heti pienempään ja halvempaan asuntoon, koska enää toinen lapsista asuu kotona, mutta Helsingissä se ei ole läpihuutojuttu. Tätä nykyistä jonotin puoli-toista vuotta, hän kertoo.

Omat ruokamenot pysyvät kohtuullisina, sillä arkisin Richter valvoo oppilaita ruokailussa ja saa maksuttoman koululounaan. Lasten ollessa pieniä hän juoksi tarjousten perässä ja valmisti ateriat itse.

Vaikka pizzaperjantait eivät koskaan kuuluneet perheen ohjelmaan, saivat kasvavat lapset terveellistä ja ravitsevaa ruokaa - ja ihan riittävästi.

- Paljon nokkosta, marjoja ja sieniä, itse kerättyjä. Ja vihanneksia ja juureksia, joita kasvatin Suursuolta vuokraamalla palstalla.

Toisinaan Richter osti myös hävikkiruokaa koulusta.

- Poika valitti, että ei taas koulun ruokaa, mutta minä juksasin; lisäksi kotona tiliä lohilaatikoon, sitten uuniin ja täydestä meni!

Edelleen Richter vahtii tarjouksia ja hankkii lähes kaikki vaatteensa alennusmyynneistä tai kirpputoreilta.

- Saanko esitellä, neljän euron teepaita, Lidlin housut, kirpparilta hankittu trikoo ja pojan vanha koululaukku.

Tukea lasten opintoihin

Lapsiperheiden köyhyys johtuu useimmiten jomman kumman tai molempien vanhempien työttömyydestä. Kuitenkin joka toisessa köyhässä lapsiperheessä huoltaja käy töissä, ilmenee Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen THL:n selvityksestä.

Myös Mikko Jakonen on huomannut saman omassa tutkimuksessaan.

- Sain käyttööni 170:n palkkatyössä käyvän köyhän kirjoituksia elämästään. Useimmat heistä halusivat antaa jälkikasvulleen työssä käyvän aikuisen mallin, vaikka he olisivat saaneet työttömyyskorvauksina ja sosiaaliturkina saman tai lähes saman kuin pienipalkkaisesta työstään.

Katariina Richterin talous oli tiukimmilla silloin, kun lapset kävivät vuoron perään lukion.

- Alkaa itkettää, kun sanon tämän, mutta usein pienituloisen perheen lasten ainoa mahdollisuus rahoittaa lukio- tai muut toisen asteen opinnot on ottaa opintolainaa, hän sanoo.

Totta. Opetushallituksen tuoreen tutkimuksen mukaan noin 35 prosentilla lukiolaisista tai heidän perheistään on taloudellisia vaikeuksia ja 11 prosentilla ammatillisissa oppilaitoksissa opiskelevista 16-19-vuotiaista on opintolainaa.

Kun poika aloitti kaksoistutkinnon, oli Richterin pakko turvautua sosiaalitoimen apuun.

- Rahat loppuivat, kun piti hankkia lukion kirjat ja kannettava tietokone sekä ravintolakoulun kokkivaatteet, tarjoilijan varusteet, työkengät ja veitset. Onneksi sain sosiaalivirastosta tarveharkintaista toimeentulotukea niiden rahoittamiseksi, hän muistaa.

Lasten harrastusten suhteen Richter sanoo potensa edelleen huonoa omaatuntoa.

- Poika sanoo olevansa iäti katkera siitä, ettei voinut harrastaa jääkiekkoa kuten kaverinsa, mutta varusteisiin ja seuramaksuihin ei ollut kerta kaikkiaan varaa.

Tytär oli onnekkaampi. Hän kävi musiikki- luokan, ja kun oppilaat olivat lähdössä yhdessä Rhodokselle, keksi Richter ottaa yhteyttä paikalliseen Lions Clubiin.

- Klubi auttoi, ja tyttö pääsi matkalle.

Köyhyys koskee etenkin naisia

Tutkija Mikko Jakosen mukaan työssä käyviä köyhiä yhdistää matalan palkan lisäksi kaksi asiaa: he ovat useimmiten naisia ja yksinhuoltajia. Kolmas yhdistävä tekijä on prekaarien työmuotojen, eli erilaisten pätkä-, silppu- ja osa-aikatöiden yleistyminen.

Harva suunnittelee lapsia hankkiessaan ryhtyvänsä tai päätyvänsä yksinhuoltajaksi, mutta monelle käy niin. Muut riskitekijät ovat Jakosen mielestä enemmän tai vähemmän tietoisten poliittisten päätösten seurauksia - tai ainakin niihin voidaan vaikuttaa poliittisen päätöksenteon keinoin.

- Eri asia on, halutaanko köyhyyttä torjua tai vähentää. Sosiaaliturvaa on kymmenen viime vuoden ja etenkin kuluvan hallituskauden aikana purettu, ammattiliittojen asemaa ja neuvotteluvoimaa heikennetty ja työttömyysturvaa leikattu. Kaikki nämä toimet ovat olleet omiaan lisäämään köyhien ja huonosti toimeentulevien määrää, hän toteaa.

Kun sosiaaliturvaa ensi eduskuntakaudesta uudistetaan, ollaan Jakosen mielestä isojen periaatteellisten kysymysten äärellä.

- Missä määrin pieniä palkkoja kompensoidaan perustulolla tai sen kaltaisilla ratkaisulla? Vai pidetäänkö kiinni periaatteesta, jonka mukaan palkalla on tultava pääsääntöisesti toimeen, ja sosiaaliturva on tarkoitettu ennen muuta työttömyyden ja sairauden varalle?

Ei mitään sukanvarressa

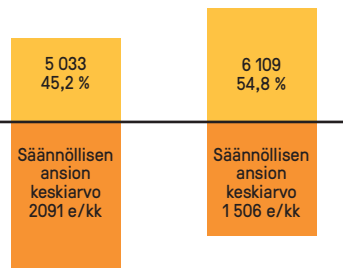
Katariina Richterille köyhyys on ammatinvalintakysymys. Näin hän selittää päätymistään matala-palkka-ammattiin:

- Olin hoitanut lapsia kotona ja tein paluuta työelämään. Aiemmin työskentelin hotellialalla, mutta vuoro- tai yötyö ei olisi lasten takia onnistunut, ja siinä elämäntilanteessa päivätyö koulussa tuntui hyvältä ratkaisulta.

KOULUNKÄYNNINOHJAAJIA- JA AVUSTAJIA: 11 142

Kokoaikaiset

Osa-aikaiset

Lähde: Tilastokeskus, lokakuu 2017

– *Säästöön
sukanvarteen
ei ole jäänyt
mitään.*

Ensin Richter suoritti työn ohessa koulunkäynnin-ohjaajan ammattitutkinnon. Työkennelyään muuttaman vuoden erityistä tukea vaativien oppilaiden avustajana hän totesi löytäneensä itselleen elämäntehtävän.

- Annan työolleni paljon. Siksi ei tunnu reilulta, että yksinhuoltajana en tule tällä palkalla kunnolla toimeen.

Parina viime vuonna terveys on reistannut ja ensimmäistä kertaa hän on huomannut, etteivät rahat aina riitä lääkärin määräämiin välttämättömiin lääkkeisiin.

- Olen syntynyt Helsingissä, asunut ikäni täällä ja työnantajani on Helsingin kaupunki, mutta minulla ei ole varaa asua kotikaupungissani. On ahdistavaa, kun joutuu valitsemaan joko lääkkeet tai bussilipun, koska rahaa on vain toiseen.

Pientä valoa tilanteeseen tuo se, että syyskuun alussa Richterin työsuhde vihdoinkin täysiaikaistettiin.

- Kahden kokemuslisan ja henkilökohtaisen lisän kanssa nettopalkkani on nyt noin 1 700 euroa kuussa. Kyllä sillä yksi ihminen pärjää!

Kymmenen viikon kestolotosta Richter ei kuitenkaan aio luopua. Eikä villasukkien neulomisesta, sillä niistä saaduilla myyntituloilla on rahoitettu perheen yllättäviä menoja ja hankintoja, kuten kodinkoneita. Juuri nyt uusimista odottaa mikroaaltouuni.

- Vaikka sukkaa syntyy kymmeniä pareja vuodessa, ei sukanvarteen ole jäänyt mitään. □

Ei synti mutta häpeä

KUN MOTIIVI ETSI haastateltavaa palkkatyököyhyyttä koskevaan juttuun, oli vastaanotto tyyli. Kymmenkunta luottamusmiestä suostutteli pienipalkkaisia jäseniä toimituksen pyynnöstä haastatteluun – tuloksetta. JHL:n Facebook-ryhmiin jätetyn etsintäkuulutuksen näki lähes 2 000 jäsentä, mutta halukkaita ei löytynyt.

Koko aiheen käsittelyä liiton omassa mediassa pidettiin kyseenalaisena: "Vieläkö meitä halutaan nöyryyttää lisää?" ja "Paljonko maksatte?" olivat tyypilliset kommentit. Köyhyys ei ole synti, mutta siitä puhuminen tuntuu olevan edelleen tabu.

Köyhyys ei ole helpoin aihe myöskään toimittajalle. Jos lukijalle esittelee kylmiä tilastofaktoja tulonjaosta, kovin harva tarttuu juttuun. Jos taas köyhyydelle antaa kasvot, on tarina helppo leimata sosiaalipornoksi, tirkistelyksi vähempiosaisen arkeen.

Toisinaan myös jutun päähenkilö joutuu arvostelun kohteeksi, sillä on helpompi hakea syyllistä yksilöstä kuin yhteiskunnan rakenteista. Jostain syystä köyhältä edellytetään aivan erityistä nöyryyttä ja nuhteettomuutta – siitäs sait!

Miksi köyhyydestä pitää kirjoittaa? Koska ainakaan vaikenemalla köyhien määrä ja ahdinko eivät vähene. Koska elämme niin omassa kuplassamme, ettei meiltä riitä ymmärrystä saati sympatiaa köyhiä ja pienituloisia kohtaan, vaikka tapaamme heitä päivittäin työpaikalla, naapuristossa ja kassajonossa.

Muutos on mahdollinen. Hyvä alku on Helsingin kaupungin tämänsykyinen päätös kustantaa kaikille toisen asteen opiskelijoille opintoihin liittyvät kirjat ja muut oppimateriaalit. Se on suuri apu pienituloisille perheille. (UP)

Onko perhepäivähoitaja pätevä päiväkotityöhön?

PERHEPÄIVÄHOITAJA VOIJATKOSSA työskennellä päiväkodissa lastenhoitajana. Edellytyksenä kuitenkin on, että hän on suorittanut perhepäivähoitajan ammatillisen tai vastaavan tutkinnon sekä 30 osaamispisteen laajuisen tutkinnonosan kasvatus- ja ohjausalan perustutkinnosta.

Perhepäivähoitajien mahdollisuudesta laajentaa ammatillista kelpoisuuttaan lastenhoitajaksi säädettiin opetusministeri Sanni Grahn-Laasosen allekirjoittamalla asetuksella. Asetus täydentää elokuussa 2018 voimaan tullutta uutta varhaiskasvatustalainia. □

MIKÄ MUUTTUU?

Perhepäivähoitajat työskentelevät pääsääntöisesti omassa kodissaan tai ryhmäperhepäiväkodissa. Päiväkotien lastenhoitajien toimeen perhepäivähoitajia on voitu palkata enintään vuodeksi kerrallaan, vaikka heillä olisi perhepäivähoitajina työskentelystä pitkä kokemus ja vankka ammattitaito. Tänä syksynä voimaan tulleen asetuksen ansiosta perhepäivähoitajille avautuu pääsy myös vakituisiin päiväkotien lastenhoitajan toimiin.

MILLAINEN LISÄKOULUTUS?

Perhepäivähoitajan ammatillisen tai vastaavan tutkinnon suorittanut on pätevä työskentelemään päiväkodin lastenhoitajana, kun hän on suorittanut kasvatus- ja ohjausalan perustutkinnosta 30 osaamispisteen laajuisen "Varhaiskasvatuksen pedagogisen toiminnan toteuttaminen" -tutkinnonosan. Tällöin opintojen laajuudeksi tulee 180 osaamispistettä, mikä vastaa kasvatuksen ja ohjauksen perustutkinnon laajuutta.

KUINKA TOIMIT?

Mikäli pätevytymisen kiinnostaa ja tuo edellä mainittu tutkinnon osa puuttuu, kannattaa selvittää alueen oppilaitoksista, miten sen voi kätevimmin suorittaa. Jos henkilöllä on riittävästi työkokemusta, hän voi hakea soviteltua aikuiskoulutustukea Koulutusrahastolta (v. 2019 alusta lukien Työllisyysrahasto). Lisäksi voi keskustella oman työnantajan kanssa mahdollisuudesta opiskella työn ohessa.

KAUANKO KESTÄÄ?

Ammatillisen koulutuksen säätely, toteuttamistavat ja tutkinnot uudistuivat kuluvan vuoden alussa. Opintoihin kuuluu henkilökohtaistaminen, eli opiskelijan aiemmat opintosuoritukset ja työkokemus huomioidaan ja opintopolut ovat niin sisällöltään kuin kestoltaan yksilöllisiä. Kolmenkymmenen osaamispisteen laajuisen tutkinnonosan suorittaminen edellyttää keskimäärin puolen vuoden opintoja.

Minna Pirttijärvi

JHL:n sopimustoimitsija
Julkisten sopimusalojen toimialue

PERHEPÄIVÄHOITAJIEN pätevytymismahdollisuus päiväkotityöhön on työvoitto, palkinto JHL:n sinnikkäästä edunvalvonta- ja vaikuttamistyöstä. Kannustan käyttämään tilaisuutta hyväksi ja suorittamaan lisäkoulutuksen, mikäli oman ammattitaidon laajentaminen ja etenemismahdollisuudet kiinnostavat. Uusi laki loi uudenlaisia osaamistarpeita alalla työskenteleville - tarttuka tilaisuuteen, sillä oppi ei mene hukkaan!

LUE LISÄÄ minedu.fi/artikkeli/-/asset_publisher/asetus-varhaiskasvatuksesta-tarkentaa-varhaiskasvatustalain-saannoksia

Milloin työnantaja saa kuitata saataviaan työntekijältä?

Kati Piipponen, lakimies
Edunvalvontalinja, oikeudelliset asiat
kati.piipponen@jhl.fi

Työnantajalla on lähtökohtaisesti oikeus kuitata oma saatavansa työntekijän palkasta. Tätä oikeutta on kuitenkin rajoitettu laissa.

KUITTAUS ON VELAN PERIMISKEINO, jossa sekä velallisella että velkojalla on saatavia toisiltaan. Artikkelini koskee tilannetta, jossa velkojana on työnantaja ja velallisena työntekijä. Työnantajan saamisen perusteena voi olla esimerkiksi työntekijälle liikaa maksettu palkka, työnantajalta otettu laina, työntekijälle maksettu palkkaennakko tai vahingonkorvaus työntekijän aiheuttamasta vahingosta. Palkkana pidetään rahapalkan lisäksi myös luontoisetuja, palkki-
oita ja muita työntekijälle työstä suoritettavia etuuksia. Kulukorvauksia ei sen sijaan pidetä palkkana. Työnantaja voi kuitata näitä kulukorvauksia vapaasti, kunhan kohtuullinen osuus jätetään työntekijälle.

Jos työnantajalla on saatavia työntekijältä, on työnantajalla on lähtökohtaisesti oikeus kuitata ne työntekijän palkasta. Ennen kuittausta tulee työnantajan vaatia työntekijää maksaamaan saatava ja varmistettava, että kuittausoikeuden rajoitukset eivät estä kuittaamista.

Jos kyseessä on kuittauskelpoinen saatava, voi työnantaja vaatimuksen esittämisen jälkeen kuitata saatavansa yksipuolisesti ilman työntekijän suostumusta. Kuittaamisen ansiosta vastakkaiset saatavat lakkaavat.

TYÖNANTAJAN KUITTAUSOIKEUTTA RAJOITAVAT yleiset edellytykset sekä lisäksi työsopimuslain 2 luvun 17 §:ssä säädetty erityiset edellytykset. Yleisenä edellytyksenä on, että saatavat ovat selviä, riidattomia ja laadultaan samanlaisia (esimerkiksi rahaa). Jos työntekijä ei myönnä korvausvelvollisuutta tapahtuneesta vahingosta, työnantaja ei saa kuitata vahingonkorvausta. Vielä eräänmätöntä velkaa ei voida periä takaisin kuittauksella. Vanhentunutta saatavaa voidaan käyttää kuittaukseseen, jos kuittausedellytykset ovat täyttyneet ennen saatavan vanhentumista tai osapuolten saatavat liittyvät samaan oikeussuhteeseen.

Lisäksi työnantajan vastasaatavan tulee olla kannekelpoinen. Tämä tarkoittaa sitä, että vastasaatavan on kelvattava suoritus-
tuomion perusteeksi tuomioistuimessa. Käytännössä tämä tarkoittaa rahasaatavaa. Suoritus-
tuomion perusteena ei voi esimerkiksi olla työntekijälle virheellisesti myönnetty vuosilomapäivät. Korkeimman hallinto-oikeuden 24.8.2007/2109 KHO 2007:57 päätöksen perusteluissa todetaan, että vuosiloman arvoa ei voida pitää kannekelpoisena vastasaatavana. Työntekijää ei voida velvoittaa palauttamaan loman arvoa työnantajalle perusteettoman edun palauttamista koskevien periaatteiden nojalla.

Työsopimuslain 2 luvun 17 §:n 1 momentin mukaan työnantaja ei saa kuitata työntekijän palkkasaamista vastasaamisellaan siltä osin kuin palkka on ulosottokaaren tai sen nojalla annetun asetuksen nojalla jätettävä ulosmittaamatta (niin sanottu suojaosuuks). Palkan ulosmittausta koskevan rajoituksen tarkoituksena on turvata työntekijän vähimmäistoimeentulo seuraavaan palkanmaksupäivään saakka. Ennen kuittausta työnantajan tulee selvittää ja tarkistaa ulosottokaareissa säädetty palkan suojaosuuks. Lisäksi työnantajan pitää selvittää, paljonko saa kuitata työntekijän palkasta. Vuonna 2018 suojaosuuks on velallisella 22,41 euroa päivässä. Jos velallisella on huolettavia, lisätään tähän 8,04 euroa päivässä kustakin huolettavasta. Lisätietoja suojaosuudesta ja kuitattavan osuuden laskemisesta löytyy ulosottoviraston sivuilta.

KUITTAUSOIKEUDEN RAJOITUKSET OVAT pakottavaa oikeutta. Rajoituksesta ei saa poiketa työntekijän vahingoksi työ-
sopimuksella, työehtosopimuksella eikä muutoinkaan. Mikäli kuittausoikeutta on käytetty lainvastaisesti, työnantaja on korvausvelvollinen. Työnantaja voidaan tuomita kuittausoikeutta koskevan säännöksen rikkomisesta sakkoon.

Kysy

Askarruttaako mieltäsi jokin työelämään liittyvä kysymys? Lähetä se osoitteeseen motiivi-lehti@jhl.fi. Välitämme sen eteenpäin.

Lue lisää

Ulosottoaari, 4 luku, HE 105/2016, TT 1984-108 ja TT 1988-142.

På svenska

Läs lagkolumnen på www.motiv.fi fr.o.m. 5.11.

Motiv

HUR BLEV DU NÄRVÅRDARE?

Jag har varit intresserad av vårdaryrket sedan jag var liten. Jag ville bli ambulanschaufför för att det såg intressant ut.

VAD INSPIRERAR DIG I ARBETET?

Det ger en så mycket. Och tanken på hur jag själv vill bli behandlad när jag blir sjuk, till exempel.

VAD ÄR DU EXTRA BRA PÅ?

Jag tar ansvar för jobbet, är punktlig och slutför mina arbetsuppgifter.

På moped i naturen

text Hellevi Raita foto Robert Jansson

JAG FICK VÅL NÅGOT slags kris när jag fyllde 40 för två år sedan och ville ha en moped. Jag sökte efter ett renoveringsobjekt på nätet och hittade en Tunturi Super Sport i Vasatrakten. Den är från 1977. Sedan fick jag ett litet bidrag av min familj för att köpa den och förverkliga min dröm. Renoveringsobjekt kostar 200–1 000 euro, beroende på i vilket skick man vill ha dem. Den fördes ner till en färja och så kom den över till Åland. Den var nästan i körskick.

Jag skruvade lite på mopeder i 15-årsåldern, men jag lär mig av likasinnade kompisar. Jag har en kompis som hjälper mig. Han är duktig och händig. Det tog ungefär ett halvt år när vi gick igenom allting och målade om ram och tank och skaffade lite nya grejer till den. Och så har jag en kompis som har åtta, nio Super Sportar, så han kan mycket. Honom brukar jag köra med på sommaren.

DET VAR BRA MYCKET JOBB med mopeden. Det blev en del överraskningar, delar som måste bytas ut för att de var slitna. Jag beställde reservdelar från Finland. Det var inget problem att få dem för den här modellen. Och så fick jag tips och råd i Facebook-grupper.

Det var roligt att renovera mopeden då jag fick se vad jag kan åstadkomma och se den i toppskick. I sommar har jag kört 300–400 kilometer med den, på lilla Åland. Den längsta utflykten var kanske 80 kilometer på småvägarna här omkring. Jag har inget mål när jag kör. Jag bara kör, ser på naturen och njuter. Jag kör ensam eller med kompisar, beroende på om de är på hugget. Det är inte lätt att hitta tid när alla jobbar skift.

PROJEKTET GAV MIG blodad tand. Jag vill ha fler mopeder. Nu renoverar jag min farfars gamla Husqvarna Corona från 1958. Det är mitt vinterprojekt. Den ska vara färdig i vår. Den är röd, men lite rostig och ligger i delar nu. Det finns dåligt med reservdelar så jag får improvisera. Den får nog vara nästan som den var när den kom från farfars gård i Kristinestad, bara jag får den körduglig. □

SEBASTIAN HEDBERG
Född 1976

BOR
I Mariehamn

FAMILJ
En femårig dotter

JOBB
Närvårdare på Trobergshemmet i Mariehamn

HOBBYER
Köra och skruva mopeder, fiska

Lapsen paikka on koulussa – ei työssä

Oikeudenmukainen maailma rakennetaan reiluilla työelämän ehdoilla. Lahjoittamalla JHL:n Nenäpäivä-keräykseen autat heikossa asemassa olevia työntekijöitä kehitysmaissa. Samalla tuet lapsityövoiman vastaista työtä: lapsen paikka on koulussa – ei työssä.

Tue reilua työelämää ja osallistu Nenäpäivään!

JHL kutsuu kaikki jäsenensä sekä yhteistyökumppaninsa mukaan Nenäpäivän keräykseen. Käy sivulla nenapaiva.fi/jhl katsomassa keräystavoite ja tarkistamassa tilanne. Osallistu kampanjaan lahjoittamalla verkkopankissa tai lähettämällä tekstiviesti JHL numeroon 16499. Viestin hinta on 5 euroa.

Voit tukea Nenäpäivää myös monilla muilla tavoin: esimerkiksi lipaskeräyksen kautta tai vaikkapa ostamalla punaisen nenän Nenäpäivän verkkokaupasta: nenapaiva.fi/kauppa

Ateria 18
Koko Suomi saman pöydän ääressä!

Torstai 15.11. Messukeskus Helsinki
Avoinna klo 8.30–16.00

Suurkeittiöalan ammattilaisten tärkein kohtauspaikka

ATERIA-TAPAHTUMA UUDISTUU!
Nähdään tänä vuonna Messukeskuksessa!

Ohjelmassa mm.

- Ruokapalveluiden sosiaaliset vaikutukset
- Sote – Ei este eikä hidaste
- Työn ilon reseptejä

Sisäänpääsy veloituksetta ilmoittautumalla osoitteessa julkinenateria.fi

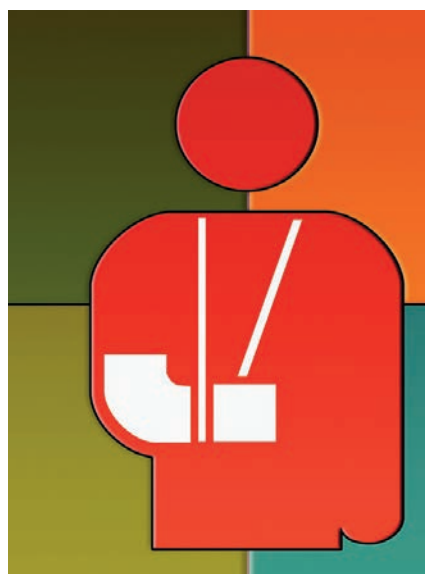
Turvan jäsen- vakuutukseen muutoksia

JHL:N JÄSENVAKUUTUKSEEN kuuluva päiväraha korvausvakuutus päättyy tämän vuoden lopussa 31.12.2018.

Päiväraha korvausvakuutuksesta korvataan päivärahaa tietyissä tilanteissa, kun jäsenen työeläkehakemus on hylätty tai eläkeasian käsittely on viivästynyt eläkelaitoksessa tai muutoksenhakuasteessa.

Päivärahaa korvataan tietyin edellytyksin myös työkyvyttömyyden yhdeksän päivän karenssin ajalta, jolta Kela ei maksa päivärahaa.

Liiton jäsenvakuutukseen vakuutusyhtiö Turvassa kuuluvat vuonna 2019 vapaa-ajan matkustajavakuutus, tapaturma- vakuutus pysyvän haitan varalle, järjestö-

vakuutus, ammatillinen vastuuvakuutus ja irtaimistovakuutus perhepäivähoitajille.

Lue tarkemmin: www.turva.fi/julkisten- ja-hyvinvointialojen-liitto-jhl/jasenvakuutus/ jarjestovakuutus

*Tiesithän, että yhdistykset voivat
järjestää koulutusta myös itsenäisesti.
Kevään 2019 yhdistyskurssien
kurssitukien haku päättyy 30.11.
Lisätietoa: kurssisihteerit@jhl.fi tai
puhelimitse 010 7703 510.*

Mielessä messut

Mielenterveysalan ammattilainen, tule mukaan Mielenterveysmessuille. Vuosittainen alan suur tapahtuma järjestetään tänä vuonna Helsingin Kulttuuritalolla. Myös JHL on tapahtumassa mukana, käy moikkaamassa! <http://mtkl.fi/mielen-terveysmessut-2018/>

Askel terveyteen

Kunnossa kaiken ikää -projektiin liittyen vieteen 5.-11.11. Porraspäiviä. Porraspäivien tarkoituksena on herätellä pieniin, arkisiin, terveyttä edistävään valintoihin, kuten valitsemaan portaat hissin sijaan. Haasta työkaverikin mukaan! www.porraspivat.fi.

Hei tonttu-ukot...

Käy katsomassa oman yhdistyksesi nettisivuilta tai JHL.fi tapahtumakalenterista, mitä juuri sinun yhdistyksesi on keksinyt pikkujouluohjelmaksi. Ilmoittaudu mukaan ja tutustu samalla paikallisiin toimijoihin. www.jhl.fi/tapahtumakalenteri

KYSY IHMEESSÄ

Mitä saa kysyä työhaastattelussa?

OLIN VASTIKÄÄN työpaikka haastattelussa. Hämmästyin haastattelijan kysymyksiä, sillä hän uteli perheestäni ja jopa vanhempieni ammatteja. Menettelikö työhönottaja lakien mukaan?

VASTAUS: Se, mitä saa ja ei saa kysyä työhaastattelussa, nousee aika-ajoin puheenaiheeksi. Niin tänäkin syksynä.

Tasa-arvovaltuutetun 2010 antaman lausunnon mukaan haastattelussa ei saa kysyä raskaudesta, lasten lukumäärästä, lastenhoidosta tai muista perheasioista. Tämä johtuu siitä, että hakijoita ei saa asettaa eriarvoiseen asemaan vanhemmuuden, huollettavien määrän tai muiden perhesuhteiden perusteella.

Muutamain lainoppineet ovat ottaneet sen kannan, että työhaastattelussa saa kysyä vain avoimena olevan tehtävän kannalta välttämättömiä kysymyksiä. Perhesuhteet eivät pääsääntöisesti kuulu niihin.

Esimerkiksi työoikeuden professori Seppo Koskinen varottaa siitä, että kysymällä hakijan yksityiselämään liittyviä tietoja, tulee helposti rikkoneeksi yksityisyyden suojasta työelämässä annettua lakia. Samalla työnantaja altistaa itsensä työsyönäpäilyille.

Työnantajia edustava Elinkeinoelämän keskusliitto EK on toisella kannalla. Sen mielestä hakijan perhesuhteista saa kysyä myös, mutta on eri asia mitä tietoja työnantaja saa kirjata ylös hakijasta.

Hakijan ei tarvitse vastata asiattomina pitämiinsä kysymyksiin – tai ainakin ne voi yrittää kiertää. Esimerkiksi uskontoon, kansalaisuuteen, ay-toimintaan ja terveydentilaan liittyviä asioita ei saa käyttää rekrytointiin vaikuttavina tekijöinä, jolloin niihin voi jättää kohteliaasti vastaamatta.

Mikä mietityttää?

Lähetä kysymyksesi Motiivi-lehdelle osoitteeseen motiivi-lehti@jhl.fi. Välitämme sen eteenpäin aihepiirin asiantuntijalle ja kerromme ratkaisut tällä palstalla.

Norska assistenter anställs via andelslag

Både i Norge och i Finland saknar personliga assistenter någon att tala med.

text Hellevi Raita foto Veikko Lehtonen

Vi är ensamma i jobbet utan någon att tala med. Med en del brukare kan det vara lite krävande med kemi och personlighet och sådant där jag saknat någon att prata med för att klara jobbet på bästa möjliga sätt. Det säger **Anne Nielsen Aasmoe** som har arbetat som personlig assistent i Oslo sedan 2014.

Hon sammanfattar den gemensamma utmaningen för personliga assistenter i Norden. Arbetets innehåll är likadant och känslan av ensamhet den samma, men däremot finns det stora skillnader i arbetsvillkoren, säger avtalsombudet **Veikko Lehtonen**. Han har det senaste året jobbat med ett projekt mellan JHL och norska Fagforbundet där han jämfört anställningsvillkoren för personliga assistenter i de olika nordiska länderna.

Sjukskötare jobbar som PA

I Finland är det lättare för brukarna att få personlig assistans än i de övriga nordiska länderna. Förra året fick 19 000 finländare personlig assistans jämfört med 3 500 norrmän. Men de norrmän som får personlig assistans får betydligt fler timmar, i snitt 37 timmar i veckan. I Finland får brukarna i snitt 25 timmar i veckan. I Norge väljer många kommuner att sköta en stor del av servicen genom hemsjukvård och hemhjälp. De personliga assistenterna är färre, men de får mycket bättre betalt än i Finland. Det är inte ovanligt att sjukskötare jobbar som personliga assistenter, säger Lehtonen.

- I genomsnitt tjänar en personlig assistent i Norge lika mycket som en sjukskötare i Finland. Det är dubbelt upp jämfört med den finska lönen. Den största skillnaden gäller dem som inte har kollektivavtal, säger Lehtonen.

Nielsen Aasmoe som jobbar för företaget Assister Meg får en timlön på 163,5 kronor, det vill säga drygt 17 euro, och kvälls- och helgtillägg på cirka 50 kronor i timmen. Det är mindre än minimitimlönen i kollektivavtalet som Fagforbundet ingått med andelslaget Uloba, cirka 19 euro. I kollektivavtalet finns också ålderstillägg - den som jobbat som personlig assistent i 15 år ska få nästan 23

euro i timmen. Minimitimlönen i det finska kollektivavtalet är 10,40 euro.

Också de övriga arbetsvillkoren är olika. I Finland är största delen av dem anställda genom den så kallade arbetsgivarmodellen, alltså direkt av den de ska assistera. Alternativet är att de är anställda av en kommun eller ett företag, men då förverkligas inte den handikappades självbestämmanderätt.

Andelslag vanligast i Norge

I Norge är det däremot vanligast att personliga assistenter anställs via ett andelslag där den som behöver assistans är medlem. Då får brukaren arbetsgivar rättigheter och kan bestämma om assistentens arbetsuppgifter och innehållet i arbetet samt anställa och säga upp arbetstagare samtidigt som andelslaget tar hand om byråkratin.

- Jag hoppas att den här modellen ska få fotfäste också i Finland, säger Lehtonen.

Fördelen med den norska andelslagsmodellen är att den personliga assistent får jobba under kollektivavtal och kan jobba för flera brukare om de inte kan erbjuda tillräckligt många timmar. Då assistenten är anställd av andelslaget räknas timmarna ihop och hen får rätt till semester.

Det största andelslaget som sysselsätter personliga assistenter i Norge drivs av Uloba, en intresseorganisation för personer med funktionsnedsättning. Nästan tusen personer får personlig assistans genom Uloba som sysselsätter närmare 6 000 personliga assistenter. Uloba har förtroendemän och arbetarskyddsombud och utbildar både brukare och assistenter, säger Lehtonen.

Alternativ behövs

Personliga assistenter som är anställda av flera brukare i Finland får däremot knappast ihop till semester i något av anställningsförhållandena, säger Lehtonen. Kollektivavtal gäller bara om arbetsgivaren råkat organisera sig. Kollektivavtalet för personliga assistenter är inte allmängiltigt eftersom organisationsgraden bland både brukare och personliga assistenter är låg. Lehtonen poängterar att JHL absolut inte vill slopa arbetsgi-

JHL HAR ÖPPNAT ett virtuellt kafferum (på finska) för personliga assistenter på sajten henkilökohtaisetavustajat.fi.

I JUNI ORDNADE Fagforbundet och Uloba en parad för att både personer med funktionsnedsättningar och personliga assistenter ska bli mer respekterade.

varmodellen där brukaren fungerar som arbetsgivare.

- Men det måste finnas alternativ för dem som inte vill vara arbetsgivare. Många kommuner erbjuder personlig assistans enbart genom arbetsgivarmodellen. Samtidigt finns det brukare som inte har förmåga att fungera som arbetsgivare. Det skulle inte få ske, det är ett brott mot de mänskliga rättigheterna.

Han påminner om Högsta förvaltningsdomstolens dom där Helsingfors stad fälldes för att ha krävt att en dövblind person agerar arbetsgivare.

I Finland har det länge rått en uppfattning om att brukaren inte kan få arbetsgivar rättigheter om hen inte själv är arbetsgivare. Det stämmer inte, enligt Lehtonen. Som medlem i ett andelslag blir brukaren chef för sin assistent precis på samma sätt som en chef i vilken som helst organisation har arbetsgivaruppgifter.

Lehtonen önskar att brukare och personliga assistenter ska gå med i förbundet för arbetsgivare till personliga assistenter Heta och i JHL för att kollektivavtalet ska vinna allmängiltighet.

- I Norge ger arbeidslagstiftningen en klart bättre utgångspunkt för arbetstagarnas rättigheter. I Finland har kollektivavtalet en mycket större betydelse än i Norge eftersom lagstiftningen är så svag, säger han. □

OLIKA SYSTEM

65%

AV ARBETSGIVARNA

till personliga assistenter i Finland är brukaren, 30 % företag och 5 % kommuner.

53%

AV DE PERSONLIGA

assistenterna i Norge är anställda av ett andelslag eller ett företag, 33 % av en kommun och 5 % av brukaren.

Että sinä kuulisit häntä, ajoissa

Opettelin kuvaamaan auringon laskeutusta kamerakurssin jälkeen. Valtava, satojen kurkien aura äänteli vastarannalla. Se oli kuin samea pilvi, joka muutti muotoaan koko ajan.

Kuulin yhtäkkiä jarrujen kirsunutta. Nuori poika kaahasi pyörällään kapeaa rinnepolkua alas.

- Älä säikähdä, täällä on ihminen. Tule sinäkin katsomaan, mieletön kurkien aura.

Hän nousi pyöränsä päältä. Ihastelimme taivasta, jossa oli auringon punaamia kumpupilviä. Trumpettiorkesterin ääni tuskin kuului. Poika riisui kypäränsä.

- Minua kiusataan koulussa. Katso minun otsaani! Siirryin yläasteelle syksyllä. Päätäni hakattiin seinään välitunnilla ja otsaan tuli naarmuja ja mustelmia. En päässyt Cooperin testiinkään, kun pyöräytti. Vaikka minua kiusattiin kyllä enemmän kuudennella luokalla. Olin ihan masentunut ja tuntui, että elämälläni ei ole tarkoitusta.

- Eihän noin saa tehdä, totesin järkyttyneenä rupisesta otsasta ja kuulemastani. Oletko kertonut opettajalle?

- Olen. Meillä on KiVa koulu -projekti. Asiaan on puututtu, mutta kuudennella luokalla ei kukaan välittänyt.

- Niillä kiusaajillasi ei ole kaikki asiat kohdallaan...

- Ei, niillä on huonot kotiolo. Pahimmalla kiusaajalla on ADHD ja hän on ottolapsi. Mutta ei se silti ole mukavaa, minä ajan pyörällä, se helpottaa. Meillä mökillä näkyi aurinko kerran oranssina pallona, minä suppailin sen ja kuikkien välissä. Olisit saanut hyvän toimintavalkuvan.

Katselimme taivaanrantaa, etelään karkaavia kurkia ja valoa. Poika vaikutti ikäistään vanhemmalta.

- Kyllä sinun kannattaisi hankkia kunnan objektiivin, niin saisit parempia kuvia. Nähdään! Hän huikkasi ja lähti polkemaan pitkin kivistä rantapolkua.

Miksi ihmeessä emme voi olla ihmisiksi, koulussa ja töissä? Henkistä väkivaltaa, eristämistä, mitätöintiä, uhkaamista, selän takana puhumista, jopa fyysistä väkivaltaa. Tilastojen mukaan Suomi on kiusaamisen huippumaa. Some tekee kiusaamisen entistäkin helpommaksi, kun voi tölviä jopa nimettömänä. Ei kiusaamista voi selittää kiusatun erilaisuudella, kiireellä, työpaineilla tai jatkuvilla muutoksilla.

"Puhukaa, ottakaa kaikki ihmiset mukaan. Se voisi tuoda paremman ilmapiirin. Työtoverit, älkää jättäkö

yksin, kun huomaatte, että jotain syrjitään." Näin minulle kirjoitti eräs kiusattu, joka muisti kohtelunsa 20 vuoden takaa. Höykytys oli tullut uniinkin ja jäänyt kuohuttamaan hänen mieltään. Hän kysyi, miten voisi saada rauhan.

Kirje kosketti. Kiittelin häntä siitä. Ehdotin kolmea keinoa: kutsu kiusaajasi kahville ja kerro, miltä sinusta tuntui. Tai kirjoita hänelle kirje. Tai yksinkertaisesti, tunne myötätuntoa ja anna anteeksi.

71-vuotias rouva vastasi: Kahville en voi kutsua enkä kirjettä kirjoittaa, koska kiusaajani on jo kuollut. Anteeksi-antaminenkin tuntuu mahdottomalta. Mutta ensimmäistä kertaa joku kuunteli ja uskoi, nyt olen päässyt irti asiasta.

Kunpa kenenkään ei tarvitsisi ajaa pyörällä tuhatta ja sataa sen takia, että kiusataan koulussa tai työssä. Että sinä kuulisit häntä, ajoissa. □

Marja-Liisa Manka

on työhyvinvoinnin asiantuntija. Hän on työskennellyt Tampereen yliopiston työhyvinvoinnin professorina ja kirjoittanut tietokirjoja.

KUVA Merja Ojala

Kunpa kenenkään ei tarvitsisi ajaa pyörällä tuhatta ja sataa sen takia, että kiusataan koulussa tai työssä.

VASTUULLISTA

JOURNALISMIA

VASTUULLISEN JOURNALISMIN PUOLESTA

Sinulla on oikeus muodostaa mielipiteesi meistä ja muusta maailmasta luotettavan tiedon pohjalta. Vastuullisen journalismin merkistä tiedät, että tämä lehti noudattaa Journalistin ohjeita.

vastuullistajournalismia.fi

JULKISEN SANAN
NEUVOSTO

Elä täysillä – Turva turvaa

Nyt
-20%

kerros- tai rivitalon
kotivakuutuksesta

Kotona rentoudutaan, nautitaan, kerätään voimia.
Puuhataan, siivotaan, kokataan. Juhlitaan ja pyöritetään arkea.
Kotona myös sattuu ja tapahtuu, ja silloin on hyvä olla Turvassa.

Turvan kotivakuutus turvaa elämäsi tärkeimmän paikan ja rakkaimmat esineet.
**Nyt saat 20 % alennuksen kerros- tai rivitalon kotivakuutuksesta
ensimmäiseksi vuodeksi verkkokaupasta kampanjakoodilla TUTUSTU2018.**

Lue lisää osoitteesta turva.fi/koti.

Etu koskee Turvan uusia kotivakuutusasiakkaita ja se on voimassa 31.10.2018 asti.